

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 D

SLOVENECE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondelika in
dneva po prežniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon šte. 50, upravnitva šte. 325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Danes zvečer ob 8. uri bo velezanimivo skioptično predavanje v Ljudskem domu. Predava dr. Jehart o svojem potovanju iz Jeruzalema skozi puščavo do Niniv.

Zakaj napadajo našega škofa?

Vselej, kadar je delalo svobodomiseltvo na Slovenskem z vsemi silami proti svojemu narodu, se je zaletavalo z največjim naporom v duhovščino in zlasti v njenega vodnika škofa. Nočemo segati nazaj v tisto dobo, ko je slovenski duhovnik edini branil naše narodne pravice, ne naštevati, kaj so pretrpeli obmejni duhovniki pred odpadniki, ki so zašli med nemškutarstvo pod vplivom svobodomiseltva, spomniti hočemo le na dogodka polpretekle in sedanje dobe, ko je poseben cilj liberalnih napadov naš nadpastir ljubljanske škofije. Ko je n. pr. v letih boja za razširjenje volivne pravice na Kranjskem slovensko ljudstvo stalo v svoji ogromni večini v ostrem odporu proti Dunaju, se je kakor običajno slovensko svobodomiseltvo vezalo z Nemci. In ker je ljubljanski škof stal neomajno na strani svojega naroda, je bil predmet vsakdanjih besnih napadov brezverskega časopisa. Blatili so ga doma in denuncirali na Dunaju, ker so mislili, da ga bodo s tem strli in tako zlomili tudi odporno moč ljudstva, katero je podpiral v boju za pravico. Ko je ustanavljal prvo slovensko gimnazijo, je hotelo to ustanovo uničiti takoj v početku ravno isto slovensko svobodomiseltvo časopisje z ognjem in žveplom obrekovanja. Ni treba dostavljati, da odločne volje našega nadpastirja to protislovensko početje liberalnih krogov ni zlomilo, četudi je težko občutil vso zlobo sovražnega liberalnega tiska.

Kar so delali stari, ponavljajo mladi. Boj za slovenstvo se bje tudi danes, četudi v drugi obliki, in kakor nekdanj, je tudi sedaj eden glavnih ciljev, na katerega strelja brezversko časopisje naš nadpastir. Kakor na nemano povelje poseže skoro vsak teden svobodomiseltvo po blatu, da bi ga vrglo proti nemu največjih mož, ki so kdaj delali na naših tleh. Kakor so njihovi predniki klečepalili v prahu pred tujci in slikali našega cerkvenega kneza kot sovražnika Dunaja, tako mislijo sedanji voditelji demokratov pridobiti naklonjenost Belgrada s tem, da ga slikajo kot sovražnika naše države. Vedo, da noben človek, ki pozna naše razmere, tega ne verjame, dobro čuti, kako bedasto je vsakih 14 dni ponavljati izmišljotino »najstrastnejšega priganjača za zmago nemškega orožja,« toda računajo na omejenost in srčno pokvarjenost gotovega kroga svojih čitateljev, ki ga upajo obdržati tudi politično na svoji strani le z najdivjejšo gonjo proti katoličanstvu.

Ne prihaja nam na misel, da bi na ponovne denunciacije demokratskega časopisja odgovarjali, saj je naša javnost teh bojnih metod liberalizma tako navajena, da smatra blatenje vsega, kar je slovensko, za vsakdanje opravilo gotovega časopisja, ki pač v tem vidi svojo eksistenčno upravičenost. Če smo opozorili javnost na boj demokratov proti ljubljanskemu škofu, smo to storili radi tega, ker je prav sedaj časopisje iz Narodne tiskarne s posebno silo zadrževalo proti našemu nadpastirju in to radi tega, ker je dvignil svoj glas, da brani ljudstvu največji njegov zaklad, njegovo pravno poštenje. V našem listu smo že poudarili, kako ugabne stvari je prinašala v svojih podlistkih »Domovina«, v katero piše uvodnike načelnik SDS dr. Zerjav. Povedali smo, kako skuša ta list na razne načine izrgati ljudstvu vero in ga zavesti v svobodomiseltvo. V desetletjih izvodov so vrgli ta list med ljudstvo, zastoj ga pošiljajo v vsako našo hišo, da bi vgnezdili svoje nazore med Slovenci. Proti temu napadu na najdražje, kar ima vsak narod, vero in poštenje, je zapisal Presvetli na njemu lašten odločen način resen opomin, ki ga je priobčil v najbolj razširjenem tedniku »Domoljub«. Njegovih besed nasprotni tisk ne more izpoditi, pa misli, da se da zmanjšati njihov pomen z obrekovanjem in smešenjem.

In vendar je bila ta beseda tako potrebna! Kaj naj morda res pustimo, da naše ljudstvo izkvari gotovo časopisje s svojimi podlistki? Kaj pomaga, če »Slovenski Narod« včeraj toži, da je »treba okrepiti medvojno in v prvih povojnih letih raztrovano moralno? Ali krepiti moralo časopisje, ki prinaša kakor

včerajšnje »Jutro«, da se »ločenie« želi seznaniti z »ločeno«? Menda ne misli to časopisje, da krepiti moralo s tem, da ob vsaki priliki napada verske resnice, sramoti zakramente, smeši duhovnikovo delo v spovednici in na prižnici? Kdo je v demokratskem časopisju pokazal na kake nove tvorbe sile npravnega življenja, ki naj bi nadomestile tolikokrat od vas smešeno krščanstvo? Pač, »Jutro« je pohvalilo dr. Fogarjev pastirski list o družini. Pohvalilo po pravici, pri tem napadlo seveda našega škofa, toda obenem pozabilo, da ga je slovensko liberalno časopisje grdo napadlo ravno takrat, ko je tudi on izdal pred leti pastirski list o družinskem življenju. Prav ta zgled hinavskega zavijanja in obrekovanja je dokaz, kako potreba je nastopiti proti časopisju, ki je na Slovenskem zatravalo narodovo moralno in kako prav je storil naš ljubljanski škof, ko je povedal, kako nevarna je ljudski

npravnosti pisava demokratskega tednika »Domovine«.

Slovenstvo je preneslo najstrašnejše viharje v svoji preteklosti. Preneslo je odpadnike, ki so odšli med Nemce zaradi mogočnosti tega naroda, preneslo v polpretekli dobi že imenovane zveze z Nemci, ker je bilo jedro našega naroda zdravo, ker mu je dajalo nezlomljivo odporno moč njegovo pravno poštenje. Sedanji svobodomiseltci vedo, kako treba zlomiti odpornost malega slovenskega naroda. Otrovati hočejo njegovo dušo z brezverstvom in izpodkopati temelje narodovega poštenja. Ko izpodkopljejo te temelje, potem jim bo lahko speljati ljudstvo, kamor bodo hoteli. Ta načrt svobodomiseltva je ogrožen z besedo slovenskega nadpastirja, zato tak divji boj proti njegovi osebi. To pa je tudi najboljši dokaz da je s svojim pismom branil prave koristi slovenstva.

Proračun ministrstva za vere sprejet.

SLOVENSKI RADIČEVCI GLASOVALI ZA PRORAČUN, KI ZAPOSTAVLJA KATOLIKO CERKEV. — SAMOSTOJNI DEMOKRATJE NIMAJO DOBRE BESEDE ZA KATOLIŠKE, PAČ PA ZA PRAVOSLAVNE DUHOVNIKE.

Belgrad, 4. marca. (Izv.) Na današnji dopoldanski seji se je končala razprava ministrstva za vere. Prvi je govoril Kecmanović (sam. dem.), ki je zahteval, da se čimprej sprejme zakon o pravoslavju. Pritoževal se je, da se pravoslavni zapostavljajo. Pobijal je trditve ranjih listov in govornikov, da pravoslavni duhovniki plačajo ljudstvo, da preveč računajo rane obrede.

Odgovarjal mu je minister za vere Trifunović.

Za njim je govoril Mulabdić (JMO). Govoril je o verskih razmerah v Bosni. Pritoževal se je čez ministra, češ da uvaža v poli-

tiko birokratizem in nasilje, ter hoče vse duhovnike napraviti za svoje slugo.

Posl. nemške stranke Schumacher se je pritoževal, da se protestantska cerkev popolnoma zapostavlja. Na glavo vsakega podedinca pride po 2 Din, za pravoslavne pa 12 Din. Govoril je o priznanju nazarencov in proti preganjanju te verske sekte. Izjavil je, da bo glasoval proti proračunu.

Proračun je bil na to z večino glasov sprejet. Za ta proračun so glasovali vsi radičevci. S tem so ponovno dokazali svojo neiskrenost glede svojega katoliškega prepričanja, ki ga na vseh shodih tako naglašajo.

Razprava o proračunu notranjega ministra.

VELIK GOVOR DR. KULOVC. — ŽIGOSANJE NEDEMOKRATIČNEGA REŽIMA. — RADIČEVA PROTILJUDSKA STERILNA POLITIKA. — SLS BO OSTALA NA BRANIKU PRAVE DEMOKRACIJE IN KORISTI SLOVENSKEGA LJUDSTVA.

Belgrad, 4. marca. (Izv.) Na popoldanski seji je prišel v razpravo proračun ministrstva za notranje zadeve. Ze današnja seja je bila zelo živahna. Pričakovati je, da bo pri razpravi o tem proračunu prišlo do ostrih spopadov in do večje živahnosti. Dosedaj se je prijavilo veliko števil govornikov. Posebno mnogo je Davidovičevih demokratov, katerih je šest. Gotovo je, da bo ta razprava trajala več dni.

Povodot te razprave je na današnji seji govoril dr. Kulovec (Jugoslavanski klub). Njegov govor je vzbudil živahno zanimanje. Poslanec Kulovec je s čvrsto argumentacijo in nepobitnimi dokazi pokazal na nezdružbe razmere v državi, za katere je predvsem odgovoren notranji minister z ozirom na svoje izvršilne organe. Veliko pozornost je v narodni skupščini vzbudilo dr. Kulovecovo izvajanje o postopanju obeh velikih županov Pirkmajerja in Baltiča. Obtožbe, ki jih je navedel proti obema in podprl z dokazi, so naredile na skupščino precej težek vtis. Nihče ni mislil, da se je v Sloveniji pričela uvajati taka praksa. Tudi samemu notranjemu ministru je bilo zelo neljubo. Videlo se je, da o delovanju teh dveh velikih županov ni bil natančno poučen.

Opazilo se je, da je bil v skupščini na galeriji veliki župan Baltič, ki je precej preplašeno poslušal obtožbeni material proti njemu. Po seji je npravnost odšel iz skupščine.

Takoj v začetku se je dobil besedo notranji minister Maksimović. Podal je ekspozé, v katerem je najprej govoril o sporazumu, češ, da ta sporazum ni navadna strankarska trgovina, marveč da je »velika državna potreba«. Kakor je razvidno iz njegovega teksta, mu je temelj ideja narodnega in državnega edinstva. Sedanja RR vlada si je začrtala kot temeljni politični program integralno izvedbo centralistične vidovdanske ustave, in sicer v taki smeri, da je vsak federalističen ali sličen pokret nemogoč. Govori, zakaj se niso izpeljale samouprave. Skušal braniti vlado pred očitki, da se za samouprave ne briga. Izjavlja, da je sedanja RR vlada krepko odločena v najkrajšem času izvesti občinske in oblastne volitve. Tej stvari bo posvečala največ skrbi. Kar se tiče občinskih volitev, se bodo tudi izvedle. (S mo d e j: »Kaj pa Ljubljana?«) Pravi, da bo v to svrhu v najkrajšem času predložil nov občinski zakon, na podlagi

katerega se bodo predvsem izvršile volitve v Dalmaciji.

Govori o avtonomiji vseučilišč. Pravi, da je popolnoma napačno misliti, da ima akademski mladina pravico v vseučiliškem poslopu delati, kar bi hotela, ne da bi se mogla vmešavati policija. Izjavlja, da je avtonomija univerz samo avtonomija znanstva, ne pa avtonomija nasilja. V tej smeri bo storil vse, da se dogodka, ki so se dosedaj dogajali, energično prepreči.

Javni red v državi je dober. Komitaška akcija v Južni Srbiji je propadla, tako tudi kačaška. Če bodo znova poskušali, se jim bo godilo še slabše. Dejstvo je, da je javna varnost v drugih pokrajinah naravnost izvrstna. Zato so bile potrebne težke žrtve, posebno orožništvo. V bojih za javno varnost je padlo 8 orožniških častnikov, 549 orožnikov, 320 pa jih je bilo ranjenih. O redukciji orožništva ne more biti govora. Kategorično odbija vesti, da sta policija in orožništvo v službi strankarske politike. Politiko dela vlada, organi jo samo izvajajo. Vlada izvaja politiko »miru in reda«.

Naraja, kakšne zakone namerava v najkrajšem času predložiti narodni skupščini: občinski zakon, zakon o policiji, ki se unificira v celi državi, zakon o cenzuriranju filmov in državljanski zakonik. Govori o proračunu. Izjavlja, da je »konsolidacija države zelo čvrsta«. Naš notranji položaj je tak, da se nam ni ničesar bati. Leta 1922. se je moglo govoriti o nekonsolidaciji. Sedanja vlada bo gledala, da se bo v bodočnosti učvrstila, ker vodi politiko »reda in miru«. Zato uživa zaupanje večine prebivalstva.

Govor dr. Kulovca.

Za ministrom je dobil besedo dr. Kulovec, ki je v kolidrogurnem izjavljanju pred vsem splošno kritiziral notranjepolitičen položaj in pokazal na nezdružbe razmere v državi. Kritiziral je delovanje organov notranjega ministra in njegov proračun. O politiki notranjega ministra ali kakor se navadno imenuje, minister policije, je izjavil:

Protizakonitost režima.

»Politiko celokupne vlade smemo upravičeno presoati po političnem sistemu, ki vlada v državi. Ko zahteva notranji minister odbrilev svojega proračuna, moramo reči tudi glede državne policije same, kakor glede dr-

V nedeljo akademija Jugoslov. orlovske zveze

žavljano odkrito besedo. Tu je edina prilika, da se more razpravljati z notranjim ministrom. Notranji minister namreč ne odgovarja na nobene interpelacije in vprašanja ter popolnoma brskira poslance. Dolžnost poslancev je, da s svojim postopanjem popravijo brskiranje. Brezdvoma seže njegov resor najgloblje v politično življenje. Njegovi organi namreč izzivajo v našem razburjenem političnem življenju največje konflikte. Organi so pokorni režimu, pa če je to v skladu z dostojanstvom uradniškega položaja ali ne. Svoj položaj morajo postaviti v službo režima, četudi pridejo s tem z zakonom in državljani v konflikt. Za tako delovanje bodo seveda uradniki morali odgovarjati, čeprav tega čisto ne delajo iz lastnih nagibov, marveč po višjem nalogu. Za protiljudsko delovanje pa bodo morali nositi odgovornost tisti uradniki, ki delajo brez navodil. Njihova odgovornost je tem večja in obsodba bo morala biti težja. Glavno, kar se očita notranjemu ministru, je, da celokupni aparat od velikega župana pa do poslednjega policaja ujdinja politični upravi v politične namene režimskih strank. To je brezdvoma hud očitak. Vendar je popolnoma upravičen. Zato obstojajo številni dokazi, ki jih poslanec navaja. Najboljši dokaz so zadnje volitve v narodno skupščino, ko so politične oblasti izrabljale ves svoj vpliv na volivce, da omeje ali onemogočijo volivno svobodo. V to svrhu so se izvršile najgorostnejše protizakonitosti. Preprečevala so se zborovanja, razpuščali so se shodi, ustavljali listi, konfiscirali časopise. »Slovenec« in »Domoljub« sta bila ustavljena kljub sodnemu pravoreku. O državljanskih svoboščinah se ne more govoriti. Ravno državne oblasti te svoboščine na celi črti gazijo.

Pirkmajer in Baltič.

Govornik navaja razne slučaje, pred vsem delovanje velikih županov Pirkmajerja in Baltiča in pravi: »Te nezakonitosti se niso vršile samo za časa volitev, ampak se nadaljujejo tudi sedaj. Strankarstvo in nezakonitost se izvršujeta dalje. V nasprotju z zakonskimi odredbami, se politične stranke favorizirajo. Zlorabljajo se uradi in uradniki. Stranke, ki imajo opraviti s političnimi oblastmi, se izprašujejo o politični pripadnosti. Po pripadnosti se računajo politični predmeti.« Poslanec podrobno osvetljuje delovanje in postopanje velikih županov Baltiča in Pirkmajerja in navaja slučaje, ki so v izrečnem nasprotju s postavljenimi zakoni nadaljujoč: »Za njuno nepravilno postopanje bi lahko navedli nešteto primere. To niso samo posamezni pojavi, to je sistem. Da tako delo ni v korist ne ljudstvu ne državi, je jasno. O demokraciji ne moremo govoriti, ker nimamo nobene samouprave.«

Centralizem.

Vprašanje samouprav je najbolj pereče. Tukaj ne gre za take samouprave, ki jih določa vidovdanska ustava, marveč za take, ki dajejo ljudstvu polno svobodo. Centralizem sam sebi pomeni varuštvo vlade nad ljudstvom. Zato pri nas ne moremo govoriti o demokraciji, ker jo centralizem izključuje. Pod centralizmom se politične svoboščine uničujejo. Zato je razumljivo, da se tudi med srbskim ljudstvom pojavljajo glasovi proti centralizmu in za pravo in resnično avtonomijo. Zakaj je pri nas žalostno stanje, zakaj je pri nas toliko nezadovoljstva? Glavni vzrok za to nezadovoljstvo in slabo gospodarsko stanje je predvsem ta, da od l. 1917. nimamo nobene take samouprave. To je nepobitno dejstvo. Kdor to dejstvo ugotavlja, tega proglasijo vladni pristaji za separatista. Kdor se bori za samoupravo, ni separatist, on je najboljši prijatelj ljudstva in države. Če hočete reda, miru in zadovoljstva ter gospodarskega napredka, morate dati ljudstvu prave samouprave, dati svoboščine in pravice. Še tisto malo kopico samouprave, ki jo daje ustava, še to vlada ne izvršuje. Kaj šele da bi dala večje samouprave.

Kršenje občinske avtonomije.

V celih pokrajinah so komisariji neomejeni gospodarji nad ljudskim premoženjem in zapravljajo občinski denar. Ljudstvu nalagata težka bremena. Tako je v celi Vojvodini, Dalmaciji in precejšnjem delu Hrvatske in pri nas v Prekmurju. V drugih krajih so se sicer volitve vršile, oblasti pa se trudijo, da vpre-

žejo občine v režimsko službo in jih izkoristijo v strankarske svrhe. Občine, ki se niso hotele ukloniti, se neusmiljeno pritiskajo. Postale so plen nezakonitega nastopa. Njihovi odbori se razpuščajo. Sedaj tam gospodarijo komisariji. Zakoniti predpisi o razpisu novih volitev v določenem roku se ne izvršujejo. Mesece in mesece, da celo leta se volitve zavlačujejo. Potem pa pride minister in trdi, da se zakon ne krši! Takemu postopanju velikih županov in okrajnih glavarjev je treba napraviti energičen konec! Krivce je treba postaviti na zatožno klop. Za primer navaja Ljubljano, kjer gospoduje znani triumvirat, ter Grosuplje. Ker minister ne odgovarja na vprašanja, ki se mu stavljajo tozadevno, zahteva odgovora, zakaj minister to trpi. Zakaj se trpijo uradniki na odgovornih mestih, ki gazijo pozitivne zakone, zakaj se ne pokličejo na odgovornost? V teh vprašanjih, ko gre za pravice ljudstva, ne smejo njihove osebe in njih pripadnost v teh vprašanjih igrati nobene vloge. Zahteva odgovora, če so ti slučajni ministru znani, če pa niso, naj se prepriča in naj s kršitelji najostreje postopa.

Kaj prinese novi občinski zakon?

Poslanec govori o pripravah za nov občinski zakon, ki mora dati občinam kar največ avtonomije in možnosti delovanja in izjavlja: Šikaniranje županov morajo prenehati. Župani so svobodni ljudje in predstavitelji ljudske volje, niso pa sluge okrajnih glavarjev in hlapci režima. Novi občinski zakon mora biti vsaj tak, kakršen je dosedanji v Sloveniji. Po dosedanjih vestih pa se bojimo, da bo »seljaška vlada« tudi v tem oziru pokazala svojo reakcionarnost. Kdor ruši občinsko avtonomijo, je največji ljudski nasprotnik.

Pirkmajer, zapostavljanje slovenščine, orožniško vprašanje.

Poslanec govori o okrajnih zastopih na Štajerskem in o Pirkmajerjevem postopanju, rekoč: »Pirkmajer razpušča okrajne zastope povsod, kjer od njega favorizirane stranke nimajo večine. Na njihova mesta postavlja gente, oziroma gerentstva, ki jih tvorijo njegovi pristaši, desiravno nimajo nobene zaslombe med ljudstvom. Najbolj je obsoditi Pirkmajerjevo delovanje napram gasilnim društvom. Zapostavljanje občinske samouprave se jasno vidi iz proračuna, iz katerega so črtani krediti za pripravljanje tečajev in podpiranje strokovnega časa. Govori o uradnem občevarju okrajnih glavarjev v Sloveniji v srbskohrvatskem jeziku in v cirilici, kar žali čut prebivalstva. Bavi se z orožniškim vprašanjem. Ugotavlja, da je sicer orožništvo potrebno, da pa je premnogoštevilno. Izdatki so preogromni. Kljub tako velikemu številu orožništva je varnost majhna. Razdelitev orožniških postaj je neracionalna. Treba je več postaj z maloštevilnim orožništvom.« Govori o policiji in o zapostavljanju slovenske policije, posebno ljubljanske, ki ne dobi zaslužnih nagrad za nadure.

Obračun z Radičem.

Pobija Radičeve izjave, ki izjavlja, da se bo SLS zrušila. Takih groženj se SLS ne boji, ker je stranka dela za ljudstvo. Kot primer navaja zlate čase, ko je imela SLS v Kranjski večino. 1055 sklepov in zakonov, koristnih za deželo in ljudstvo, je sprejela ta večina. SLS se je deset in desetletja borila za dobrobit ljudstva. Osvobojevala je slovensko ljudstvo iz rok oderuhov in ustanavljala kmetске zadruge. Delovanje SLS je dokaz, ki ga ne more izpodbijati nikdo. Ljudstvo zna ceniti pravo delo. Kmetje po Hrvatskem plačujejo oderuhom še danes po 20 do 25 odstotkov. Naj Radič o tem poroča! Požrtvovalno delati za ljudstvo, to je SLS vedno izvajala. Radič pa samo govori in dementira. Radičevih groženj se ne bojimo! Nasprotno, naglasiti je treba, da ne bo preteklo dolgo časa, ko bo 50 in še več ljudskih zastopnikov prišlo v skupščino, ki bodo ravnatako iskreno in pošteno in požrtvovalno delali za svoje ljudstvo, kakor delajo to poslanci SLS. Poslanci SLS gredo sedaj preko praznih besedičenj in groženj, prejkoslej bodo ostali v obrambi svojega ljudstva in žrtvovali svoje moči, da se razmere izboljšajo in da pride ljudstvo do svojih pravic.

Protiljudska RR vlada.

Kakor stranke, se tudi vlade sodijo po delu. Osem mesecev že sedi seljaška vlada na krmilu državne uprave. Mnogi so to vlado sprejeli s simpatijami, ker so upali, da bo v državno upravo uvedla vsaj malo reda in da bo vsaj malo omilila korupcijo in vsaj malo zmanjšala ogromna bremena, ki so jih dosedanji režimi nalagali. Pa ti ljudje so se razočarali. Tako slabe vlade, kakršna je sedanjaja, še ni bilo. Njeno delovanje in njene tendence, ki jih kaže v svojem delovanju, so take, da je jasno, da noben pravi rodoljub, da nihče, ki mu je dobrobit ljudstva pri srcu, ne more imeti v vlado zaupanja. Zato izjavlja, da bo glasoval on in njegovi tovariši proti proračunu in da bodo nadaljevali borbo za izboljšanje.

Darujte za Ljudski sklad SLS!

Somišljeniki! Zbirajte za Ljudski sklad SLS! Darove pošiljajte na tajništvo SLS v Ljubljani. Poštnočekovni račun 11.475.

Intrige proti našim poslancem.

Belgrad, 4. marca. (Izv.) Kakih sredstev se poslužujejo belgrajski listi v blatenju posameznih politikov in političnih strank, za to so najboljši dokaz velike intrige, ki so jih skušali vreči v javnost iz včerajšnjega govora poslanca Klekla. Trdili so, da je poslanec Klekl v svojem govoru izjavil, da je on v skupščini po nalogu in po volji sv. stolice. Jugoslovanski klub je vsled takih vesti dal sledeče obvestilo: Poslanec Klekl je v svojem govoru ugotovil, da mora vsak duhovnik po cerkvenem zakoniku canon 139, § 4., imeti predhodno dovoljenje svojega škofa, da lahko kandidira za narodnega poslanca. Nič drugega ni dejal. Z ozirom nato so vse druge vesti neresnične.

V znamenju Mussolinijevega prijateljstva.

Belgrad, 4. marca. (Izv.) Belgrajski listi poročajo iz Trsta o znamenju novega nasilstva italijanske vlade, ki objavlja, da se od 1. marca naprej na vseh šolah ukinе pouk slovenskega jezika. Pristavljajo, da je ta vest izzvala veliko ogorčenje, posebno radi tega, ker sta Ninčič in Mussolini razpravljala o pristranih odnosih med Italijo in Jugoslavijo. Listi obsojajo ta korak nasilja in kritizirajo Ninčiča.

Ninčič v Parizu.

Belgrad, 4. marca. (Izv.) Iz Pariza poročajo: Na včerajšnjem sestanku Ninčič-Briand se je poudarjalo, da bi bil sporazum med Grčijo in Jugoslavijo, kakor tudi eventualen balkanski pakt, vsekakor potreben. Ninčič je izjavil, da je za dodelitev stalnega mesta Poljski v svetu Društva narodov. — Glasom »Journala« je prišel Ninčič v Pariz, da pojasni razvoj italijansko-jugoslovanskega sporazuma, ki ga hočeta skleniti ti dve državi, da preprečita združenje Avstrije z Nemčijo. Jugoslavija mora paziti na nemško nevarnost, ne da bi pri tem slabila intimne zveze z Malo antanto v svrhu kontroliranja Madžarske.

...

»Liberté« piše o sestanku dr. Ninčiča z Briandom: »Gotovo je prišel dr. Ninčič, da se razgovarja z Briandom o potrebi splošnega sporazuma za uvrstitve miru v Evropi. Ninčič se bo brez dvoma sporazumel z Briandom kot se je z Mussolinijem v Rimu. Spričo vstopa Nemčije v Društvo narodov se morajo vse interesirane države zavarovati proti pangermanski nevarnosti in uvrstiti medsebojne odnose sedaj, ko vstopa Nemčija v Zvezo narodov. Na ta način bo nastal samosebi kontinentalni evropski blok, ki bo združil veliko držav. Dasi so si interesi teh držav v mnogočem nasprotni, vendar jih bo združila skupna nevarnost.«

»Journal des Débats« poudarja veliko važnost Ninčičevega obiska v Parizu. Interesi Francije in Jugoslavije se popolnoma ujemajo v vseh vprašanjih srednje Evrope in Balkana. Ninčič in Briand bosta izmenjala misli o vseh aktualnih vprašanjih in bosta gotovo našla popoln sporazum, ker je jugoslovanska vlada doslej vedno z zaupanjem gledala v Francijo in nastopala solidarno s francosko vlado v vseh mednarodnih zadevah.

»Petit Parisien« opozarja, da so razmere med Jugoslavijo in Grčijo zelo zamotane. Srbsko-grški dogovor je jugoslovanska vlada odpovedala in od tedaj so nastale težave glede definitivne organizacije jugoslovanske cone do Soluna. Ta vprašanje je treba hitro razčistiti, da se bo moglo pristopiti k razgovorom o balkanskem paktu. Jugoslovanska vlada pravilno presoja položaj v Grčiji, ki je notranje razrvana in zato odlaša z definitivno odločitvijo. Ninčič bo z Briandom razgovarjal tudi o Bolgarski. Gotovo je, da je razmerje z Bolgarsko mnogo boljše in zadnji čas se opaža zblizanje med Belgradom in Sofijo.

DR. STOJADINOVIC V PARIZU.

Belgrad, 4. marca. (Izv.) Finančni minister dr. Stojadinović je včeraj popoldne prišel v Pariz. Takoj je storil potrebne korake za pogajanja o plačilu predvojnih dolgov. V Parizu bo ostal še jutri in pojutrišnjem. V nedeljo se bo odpeljal v Belgrad, kamor bo prispel v torek. Tekom današnjega dneva je imel Stojadinović sestanek s francoskim finančnim ministrom. Posvetoval se bo tudi s srbskimi upniki.

BOJI V MAROKU.

London, 4. marca. (Izv.) Po poročilih iz Tangerja so se včeraj in danes nadaljevali napadi ustašev na Tetuan. Španci so poslali nad Rife tujske čete, katere pa niso dosegle nikakih uspehov in so se morale takoj zopet umakniti.

PONESREČENA EKSPEDICIJA.

London, 4. marca. (Izv.) »Daily Mail« poroča, da se je angleška znanstvena ekspedicija na Tibetu ponesrečila.

V ZNAMENJU »RAZOROŽITVE«.

Berlin, 4. marca. (Izv.) »Germania« poroča iz Newyorka, da ima Amerika načrt tekom petih let zgraditi 2200 novih vojnih zrakoplovov. Stroški bodo znašali 30 milijonov dolarjev.

Dr. Beneš na Dunaju.

Dunaj, 4. marca. (Izv.) Danes opoldne je dospel na Franc Joževov kolodvor češki zunanji minister dr. Beneš s soprogo. Sprejeli so ga zastopniki zvezne vlade in diplomatski zbor.

Dunaj, 4. marca. (Izv.) Dr. Beneš je v spremstvu dunajskega poslanika Pačaka posetil zveznega predsednika Hainisch. Sestanek je trajal dalj časa. Predsednik je odlikoval dr. Beneša z insignijami zlatega častnega traku. Ob pol osmih zvečer je priredil dr. Ramek na čast češkimi gostom večerjo, na katero so bili povabljeni ministri in diplomati s soprogami. Dr. Ramek je pozdravil dr. Beneša v govoru, v katerem je naglašal dobre odnose med obema državama in razumevanje Češke za položaj Avstrije. Avstrijska vlada je videla v dr. Benešu vedno svojega zagovornika napram velesilam. Slavil je politiko dr. Beneša, katero sta vodili vedno dve ideji — mir med državami v Srednji Evropi in vpostavitve gospodarsko razrušene Evrope. Naglašal je, da je razsodišna pogodba, katero bodo jutri podpisali zastopniki obeh držav, vreden znak dosedanjega prijateljskega odnosa med Češko in Avstrijo. Obenem naj bo porok za prijateljske zveze tudi nadalje.

Dr. Rameku se je zahvalil za pozdrav dr. Beneš. Istotako je naglašal dobre odnose med obema državama skozi vseh sedem let, ki so razumljivi že vsled tega, ker sta obe državi že po zgodovinski tradiciji tesno vezani ena na drugo. Tudi geografsko sta navezani medsebojno in dolžnost obeh držav je, da se od tega koristita. To je bila vedno tudi vodilna misel njegove politike. To mora biti tudi za naprej podlaga vsem realno mislečim politikom. Izrazil je željo, da se dobro razumevanje, ki je dovedlo do sklenitve sedanje pogodbe, ohrani še nadalje. Končno je napil v prospeh Avstrije.

Dunaj, 4. marca. (Izv.) Minister Beneš je izročil dr. Rameku Masarykovo odlikovanje, veliki križ belega leva.

J. S.

Spor čl. vladne večine.

Praga, 2. marca 1926.

Komaj je rešila čl. vladna večina vprašanja najbližjega delovnega programa, so se že pojavile nove težkoče. Kakor dosedaj vedno, jih dela zopet čl. socialno-demokratska stranka. Ona izrabi vsako priliko, ki se ji nudi, da si z demagogijo zopet pridobi pri delavstvu izgubljeno zaupanje.

V obrambnem zakonu, ki ga je sprejel prejšnji parlament, se določa, da traja od leta 1926 dalje doba vojaškega službovanja mesto dosedanjih 18 samo 14 mesecev. Vojaške oblasti pa so se obrnile na vlado z zahtevo, da se naj ta zakon uveljavi šele prihodnje leto.

Čsl. armado je organiziral francoski general Mittelhauser, ki je bil do januarja t. l. tudi načelnik čl. generalnega štaba. Posrečilo se je mu je dvigniti čl. armado na stopnjo najboljših izvežbanih in najboljših oboroženih armad na svetu. Ko pa je ob svojem odhodu oddal načelstvo čl. generalnega štaba generalu Sirovemu, je pozval francoski general Mittelhauser čl. vlado, naj obdrži še to leto 18mesečno vojaško službo, če hoče izvesti njegov načrt. S tem je prišla vlada v težek položaj.

Nikakor namreč ne kaže preslišati besed generala, ki si je pridobil za Čsl. republiko ogromnih zaslug in je pregnal Madžare iz Slovaške. Ker je general Mittelhauser Francoz, bi se lahko razlagalo kot nehvaležnost Franciji, če čl. vlada ne izpolni njegove poslednje želje. Tak korak bi lahko imel usodopolne posledice za čl. zunanjo politiko, ki je skoraj vse svoje uspehe zadnjih let dosegla edino le s francosko pomočjo.

Na drugi strani pa čl. ministri nimajo tako otopele vesti kakor nekoč drugod, da bi očitno gazili zakon. Radi tega bi bilo treba izpremeniti ta zakon v narodni skupščini. Temu vladnemu načrtu pa se protivijo socialni demokrati. Zastoj jih prepričuje vojni minister, da traja vojna služba v Franciji in Jugoslaviji 18 mesecev, v Poljski in Rumuniji dve leti, v boljševiški Rusiji pa tri do štiri leta, in da se prihodnje leto gotovo skrajša. Socialni demokrati hočejo biti nekaj časa navidez nepopustljivi, da pride to njihovo držanje v slednji tednik, potem pa bodo zopet popustili, ker se jim zdi kruh opozicije pregrenek.

Čsl. LS je načelno za čim krajšo vojaško dobo. Sedaj pa noče delati vladi preglavic, ker bi tak korak državi samo škodoval. Odločno pa zahteva, naj se pri vojaštvu ne trati čas z nogometom, tenisom in brezverskimi predavanji, kakor se je to vršilo doslej.

Zagreb, 4. marca. (Izv.) Profesorji tukajšnje teološke fakultete so osnovali neke vrste ljudsko vseučilišče. Priredili bodo vrsto poljudnih kulturnih predavanj, h katerim bo imela dostop širša javnost.

Pariz, 3. marca. (Izv.) Po poročilu lista »Krasnaja Gazeta« bo sovjetski poslanik v Londonu Krasin radi boleznj odpoklican s stoječega mesta in imenovan mesto njega Resen-volk.

Anglija se razburja radi Društva narodov.

Chamberlainov govor, ki smo ga v izveščku objavili, ni zadovoljila angleške javnosti. Labour Party izjavlja, da bo zahtevala v zbornici debato o tej stvari, če Baldwin ne bo dal točnejših informacij o razmerah vlade in zunanjega ministra. V kabinetu je izbruhnila naravnost težka kriza. Chamberlain je zagrozil, da bo demisijsiral in ne bo odpotoval v Zenevo, če ministrski svet ne sprejme in odobri njegovih predlogov. Nekatere senzacionalne vesti vedo povedati, da je Chamberlain svojo demisijo že podal. Res je bil Chamberlain v sredo zvečer pri kralju v avdienci, gotovo je tudi, da nekateri člani kabineta niso zadovoljni s Chamberlainovimi izjavami in ga dolžijo, da je na lastno pest v Parizu dajal obljube, toda Baldwin po vsej verjetnosti ne bo pustil pasti zunanjega ministra. Baldwin je prevzel posredovanje med Chamberlainom in njegovimi nasprotniki v kabinetu. Ministrski predsednik upa, da se mu bo posrečilo najti kompromisno formulo. O tem kompromisu kroži verzija, da bo Španija v jesenskem zasedanju dobila stalno mesto, Poljska pa izvoljenega zastopnika v svetovnem Društvu narodov. Pri predstojećem zasedanju pa bo sprejeta samo Nemčija v svet. Angleško časopisje nadaljuje s polemiko proti razširjeni sveti.

MAC DONALD IN STALNA MESTA V SVETU DRUŠTVA NARODOV.

London, 4. marca. (Izv.) Mac Donald je podal v spodnji zbornici izjavo, v kateri pozdravlja vstop Nemčije v Društvo narodov in se zavzema za podelitev stalnega mesta v svetovnem Društvu narodov. Obenem se izraža proti temu, da bi se dodelilo mesto v svetu D. n. tudi drugim državam.

POLJSKA IN DRUŠTVO NARODOV.

Varšava, 4. marca. (Izv.) Sejm je danes sprejel po uvodnem govoru ministrskega predsednika locarno pogodbo. Enoglasno je bila odobrena zahteva, da se Poljski dodeli stalno mesto v Društvu narodov.

Varšava, 4. marca. (Izv.) Zunanji minister Skrzynski je preko Pariza odpotoval v Zenevo.

ŠPANSKI DIKTATOR V ZENEVI.

London, 4. marca. (Izv.) Iz Madrida poročajo, da bo tudi španski diktator, general Primo di Rivera, odpotoval k zasedanju društva narodov in pri sejah osebno zastopal svojo državo.

Madjarska afera pred francoskim parlamentom.

Madjarski ministrski predsednik se je odločil, da gre sam v Zenevo. Osebo po pojasnjeval falsifikatorsko afero. Francozi očitno niso zadovoljni z dosedanjim preiskavo in morajo slutiti, da je afera še v mnogočem nepojasnjena. Zato hočejo Bethlena prisiliti, da bo v Zenevi govoril o stvareh, ki se jih doslej ni dotaknil, pa bi se jih po javnem mnenju že zdavnaj moralo obravnavati in dajati odgovor.

S tem v zvezi je interpelacija voditelja francoskih socialistov Leona Bruna na ministrskega predsednika Brianda, da javno povekar ve in misli o madjarskem šandalu. Tudi listi pozivajo ministrskega predsednika, da odgovori brez šminke in rokavic. Briand — tako pišejo — ne sme tistini roke Bethlenu, če je le količjak prizadet bodisi pri aferi sami, bodisi pri »zatušanju« preiskave.

Bethlenu so pot v Zenevo zagrenila tudi nova odkritja. Preiskava je namreč dosegla, da je Bethlenov sin, mladi grof Bethlen v decembru lanskega leta nenadoma odpotoval v Ameriko. S seboj je imel diplomatske kovčke, ki so jih madjarske oblasti pravilno zapečatile. V kovčkih pa so bili ponarejeni franki. Mladi Bethlen se je ustavil tudi na Dunaju in v Parizu, kjer je plačal vse svoje ogromne dolgeve, s samimi francoskimi franki. Ogromne zneske frankov je zamenjal za ameriške dolarje, ki jih je po nekaterih vestih kupil v Parizu 50.000. V javnosti se je tedaj pot mladega Bethlena utemeljevala s tem, da mora na očetov pritisk stopiti v bančno službo v Ameriki.

Dunajski časopisi vedo tudi povedati, da je v afero zapleten nadškof Mikes, znani voditelj Otonove legitimistične struje.

Mejni grof in poslanec Pallavicini je v zbornici obdolžil Bethlena in notranjega ministra, da sta vedela za ponarejanje, sta ga odebavala in podpirala. Pallavicini je po seji na kateri je izpregovoril težke obdolžitve, izjavil časnika, da bo svoje obdolžitve ponovil v časopisju samo zato, da bo dal ministrskemu predsedniku priložnost, da ga toži in bo mogel Pallavicini pred sodiščem prinesiti potrebne dokaze. Pallavicini trdi, da ima 64 prič za svoje navedbe.

Pri takem stanju stvari je razumljivo, da je vzbudila Bethlenova odločitev, da sam potuje v Zenevo veliko pozornost. Bethlen igra hazard: morda se mu posreči rešiti in utrditi svojo in vladino stališče, če pa ne, bo Madjarsko afero strašno razpihal ter sebe in svojo vlado spravil v propad.

DEMISIJA GRŠKIH MINISTROV.

Pariz, 4. marca. (Izv.) Po poročilih iz Aten bodo vsi ministri podali ostavko na svoja mesta, da omogočijo ministrskemu predsedniku novo sestavo kabineta.

Dnevne novice

★ Rev. Alojzij Blaznik †. Kakor je bilo že brzojavno javljeno, je dne 18. februarja na svoji fari v Haverstraw, Nw., za pljučnico umrl Rev. Alojzij Blaznik, sin ugledne ljubljanske Blaznikove družine. Pokojnik je bil prvi slovenski duhovnik v Newyorku ter je hodil vsak mesec spovedovat Slovence k sv. Brigiti. Takoj je začel delati na to, da bi dobili Slovenci svojo lastno župnijo. Načrta pa ni mogel izvesti, ker je bil poklican na slovaško župnijo v Haverstrawu. Pokojnik je bil vzoren duhovnik in plemenit značaj ter je vžival splošno spoštovanje tudi pri nesprotnikih. — V mašnika je bil posvečen leta 1906; dosegel je starost 46 let. — R. i. p.!

★ O dr. K. Lavriču. Glede tega moža, ki je o njem pisal v 50. številki našega lista ob 50 letnici smrti članek g. dr. Joža Lavrenčič, nam pošilja g. Janko Leban, nadučitelj v poklju, sledeče podatke: Kaj je bilo vzrok, da je dr. L. prestopil k protestantizmu in se naposled umoril? Uslužben v Tolminu, se je bil zaljubil v nemško protestantkinjo. Zasnubil jo je. A deklica mu je odgovorila: »Naju loči — vera.« Lavrič je molčal in prestopil k protestantizmu, meneč, da ga bo zdaj vzela. Toda ona mu je odgovorila: »Odpadnika ne vzamem!« To je Lavriča silno potrl in je sklenil, da bo odslej živel le v blaginjo slovenskega naroda. Kot odvjetnik v Gorici je podpiral dijaštvo v toliki meri, da mu je le toliko ostalo, da sam ni stradal. Toda eno gorje — neuslišana ljubezen — je minulo, drugo se je pridružilo. Opasno je zbolel na obeh. Zatekel se je v Trst k slovečemu zdravniku okulistu dr. Bretauerju. Ta mu je brez ovinkov razodel, da zanj ni pomoči in da bo oslepel. Potrt se je 2. marca 1876 iz Trsta vrnil v Gorico z večernim vlakom, ter se nastanil v hotelu »Pri treh kronah«. Vzel je papir in tinto ter napisal: »Narod moj naj živi, naj se razcvete, narodu svojemu ostajam do zadnjega diha vdani sin. Dr. K. Lavrič.« Potem si je pogljal iz revolverja kroglo v senec. Drugi dan so ga našli mrtvega. Zares tragična usoda odličnega rodoljuba.

★ Spomenik jugoslovanskim vojakom v Olomucu. V Moravski in Šleziji je pokopanih 1350 jugoslovanskih vojakov. Češko-jugoslovanska liga v Olomucu je sklenila postaviti spominu teh vojakov lepo kapelico. Za zgradbo kapelke bo prispevalo vojno ministrstvo, mestna komanda v Olomucu in jugoslovanska vlada.

★ V zavodu sv. Stanislava je bilo koncem drugega tromesečja 306 dijakov: I. a 35, I. b 34, II. 43, III. a 30, III. b 33, IV. 35, V. 30, VI. 26, VII. 19, VIII. 21. Trimesečje je dovršilo z odličnim uspehom 9, s prav dobrim 37, z dobrim 136, z zadostnim 74, z nezadostnim 46, neredovani so ostali 4. Učili so se: vztrajno 61, marljivo 239, nemarljivo 2. Vedli so se: vzorno 125, prav dobro 160, dobro 17. Ob sklepu trimesečja je bilo po čl. 42. srednješolskega zakona iz zavoda odpuščenih 8 dijakov.

★ Smrt srbskega pesnika. V Beogradu je umrl srbski pesnik Dragutin Iljić. Pogreba so se udeležili zastopniki vseh kulturnih društev in javnih oblastí.

Ali ste ostali zvesti Mohorjevi družbi?

Ste obnovili članarino za leto 1926? — Ali veste, da je danes, 5. dan marca, z a d n j i rok za vpisovanje? — V Ljubljani vpisujeta razen vseh župnih uradov tudi še »Nova Založba« (poleg nunske cerkve) in »Prosvetna Zveza« (Miklošičeva cesta 5, hiša Vzajemne posojilnice).

Knjige Družbe sv. Mohorja za l. 1925.

(Konec.)

B. Poučna snov.

5. Poljudna kemija. Spisala Fr. Pengov in dr. A. Ratajec. (Za doplačilo.) Mohorjeva družba je za naravoslovno poljudno znanstvo, zlasti za praktično kmetijstvo, mnogo storila: Umnega kmetovalca, Poljedelstvo, Gospodarske nauke, Travišništvo vsak pozna. »Poljudna kemija« bo pa zdaj izvrstna podlaga za umevanje vseh raznih gospodarskih nauk. Tudi v Koledarjih je bilo objavljenih mnogo, mnogo razprav gospodarske vsebine. In »Mladika«, to lepo glasilo Mohorjeve družbe, ima v svojem programu vedno tudi članke iz praktičnega naravoslovja (n. pr. o prehrani). Za dobro umevanje vseh teh spisov je znanje kemije velevkoristno. Naša knjižica obdeluje organsko in neorgansko kemijo. Priročna oblika nas kar sama vabi, da bi knjižico vedno s seboj jemali; odpira nam pogled v tajno snovanje vse prirode. Enega pa mnogi čitatelji v tej knjižici pogrešajo: praktičnih navodil (s slikami), kako bi — brez posebnih priprav — lahko delali kemične poskuse. Poskusi so v kemiji prva zahteva. S tem bi marsikdo veliko veselje dobil za to najnovejšo vedo. Knjižica nima nobene slike; to se nam zdi precejšen nedostatek.

Epilog. Kar je podpisani povedal o letoš-

★ Iz prosvetnega ministrstva. Načelnik oddelka za srednje šolstvo v prosvetnem ministrstvu Dimitrije Magarašević je premeščen; na njegovo mesto pride začasno dr. Stjepan Zajić, ki vodi sedaj tri oddelke.

★ Nova premeščenja učiteljskega. Iz Beograda poročajo: V prosvetnem ministrstvu pripravljajo nova velika premeščenja prosvetnih delavcev, ki so se strankarsko eksponirali in so se posebno udeleževali v akciji proti sedanjemu prosvetnemu ministru. Predvsem je tu prizadet predsednik sarajevske sekcije profsorskega društva Milan Čuković, ki bo premeščen v Južno Srbijo.

★ Strokovne šole na Hrvatskem. Prosvetno ministrstvo namerava še tekom letošnjega leta otvoriti na Hrvatskem večje število srednjih strokovnih šol.

★ Trgovska akademija v Bitolju. Skopljanska trgovska zbornica se je obrnila na trgovinsko ministrstvo s prošnjo, da se dose-danja dvorazredna trgovska akademija v Bitolju izpremeni v polno. Na ta način naj bi se gospodarsko propadajočemu Bitolju vsaj nekoliko pomagalo.

★ Smrtna kosa. V Beogradu je umrl v starosti 65 let profesor Pavle Švabić, bivši načelnik v ministrstvu za vere.

★ V zaščito zidarstva. Iz Beograda poročajo, da je izdalo trgovinsko ministrstvo na posredovanje Zveze hrvatskih obrtnikov vsem velikim županom odredbo, da po svojih strokovnih organih strogo pazijo, da razna podjetja ne bodo zaposlovala nekvalificirane delavce za zidarsko delo.

★ Ameriški dijaki v našem Primerju. Koncem tekočega meseca obišče naša jadranska pristanišča večja skupina ameriških dijakov — približno 400 — pod vodstvom profesorjev. Američani obiščejo Boko Kotorsko, Dubrovnik in Split, kjer jim že pripravljajo sprejem.

★ Akcija za društveni dom pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Jurjevska katoliška misleča mladina stopa na plan! Imeti hoče svoj društveni dom, v katerem se bo mogla redno shajati, da izpopolni izobrazbo duha in srca in se na pošten način razvedri. Močna četa je to: Bralno društvo z orlovskima organizacijama šteje 180, odnosno 70 članov, obe Marijini družbi imata nad 300 članov, približno toliko je še neorganiziranih fantov in deklet, ki so s srcem v katoliškem taboru. Osemst mladih ljudi hrepeni po izobrazbi duše in telesa, po petju in telovadbi, po poštenih igrah na lastnem odru. Zakon veleva, da se mora ustanoviti šola že za pol stotine otrok; društveni domovi so pa nadaljevalne šole za mladino. In torej ni nujno potrebno, da dobi 800 fantov in deklet svojo nadaljevalno šolo, svoj društveni dom? Temu gotovo ne more nihče oporekati. Razen tega je gotovo, da mladina ne more in ne sme samotariti, da potrebuje in hoče družine in zabave. To je njena pravica. Vse je le odvisno od tega, da se shaja na poštenih krajih, da se razvedruje na pošten način, da dobiva v roko dobro čtivo. Vse to ji zagotavlja društveni dom. Društveni dom je dom poštene mladine, društveni dom je nujna potreba za vsak večji kraj. Kako naj bi bil brez njega Sv. Jurij, ena največjih in najpogostnejših fara na Štajerskem, rojstna župnija dr. Antona Korošca? Predolgo smo že čakali, a sedaj ne odnehamo! Kdor je z nami, naj nam ne odreče pomoči, da si zgradimo svoj dom. Kdor more dati veliko, naj ne skopari, a kdor ne zmore velikega daru, naj da, kolikor pač more. Društveni dom nam bo vsem stotero vračal. — Jurjevska mladina.

★ Pozor loveci! V zadnjem »Lovecu« objavljeni občni zbor Podružnice SLD za Gorénjsko se ne bo vršil 7., ampak 14. marca v

njih Mohorjevi knjigah je bolj opozorilo kakor pa ocena. Najboljšo oceno izreko ljudje, če knjigo radi kupujejo in berejo. Menim, da bo v tem oziru tudi za knjigi, namenjeni za doplačilo, ocena ugodna.

Pod št. 2, v razgovoru o »Apostoli Gopodovihi«, je bila beseda o »Mamertinski ječi« nejasna; p. H. Grisar D. J. trdi v svoji tam omenjeni knjigi (»Slov.« z dne 2. marca), da Tullianum, dolgo časa smatran za Petrovo rimsko ječo, ob času, ko je bil sv. Peter v Rimu, ni bil več državna ječa, ampak le nekaj vodni rezervoar; Petrova ječa je morala biti torej nekje drugje.

K sestavku o »številkah Mohorjeve družbe« naj še enkrat zaključim: v vsaki župniji bodi za leto 1926 vsaj za en odstotek napredka! Iz nekaterih krajev z veseljem dobivamo poročila, kako tekmujejo. Danes je zadnji dan vpisovanja. — V Ljubljani — še enkrat bodi omenjeno — vpisujeta tudi Nova Založba in pa Prosvetna zveza (Miklošičeva cesta). Nikar pozabiti! Zdjaj, spomladi, poljedelec seje, da bo poleti in jeseni imel kaj žeti. Usejmo tudi mi tistih 20 Din naročnine, da bomo jeseni prejeli pridelek — 4 lepe knjige. In če dodamo še 30 Din, bomo prejeli še dve divni knjigi: knjigo o sv. Frančišku Asiškem ter Dickensovo božično povest.

Mohorjani, ali ste članarino že obnovili? Marsikateri, ki zdaj tega ne stori, se jeseni kosa, a popraviti se več ne da.

Če so drugi člani družine pozabili, da je danes zadnji rok, vsaj eden naj se spomni!

Lescah ob isti uri in v istih prostorih, kakor je bilo sicer v »Lovecu« napovedano. — Odbor.

★ Zveza rezervnih častnikov in boreev, pododbor Ljubljana. Na 2. rednem zboru dne 20. februarja 1926 se je izvoljena uprava pododboru konstituirala takole: predsednik ing. Ladislav Beve; I. podpredsednik dr. Janko Zirovnik; II. podpredsednik Ante Kalokira; celjski podpredsednik dr. Leopold Vičar; tajnik ing. Ciril Pirce; zapisnikar Ivo Burger; blagajnik Aleksander Kuharič, knjigovodja Milan Sterlekar; gospodar Franc Ahčin; člani uprave: dr. Zeljko Jeglič, ing. Ciril Juvan, Vekoslav Mlekuž, Franjo Peric, dr. Ivan Pintar, Adolf Sadar, Vinko Sirc, Jernej Vengust; predsednik nadzornega odbora Riko Jug; člani nadzornega odbora: Matko Brnčič, Makso Petiček, Anton Kunej, ing. Leo Mencinger.

★ 19. marca se vrši žrebanje efektne loterije »Kat. prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. gorami«. Kdor se želi naročiti srečke, naj jih nemudoma naroči potom dopisnice pri »Loterijskem odboru v Sv. Petru pod Sv. gorami«, ki srečke takoj pošlje in priloži položnico. Vseh dobitev je 250 v vrednosti 50.000 Din. Cena srečki samo 5 Din. Kdor naroči 10 srečk, dobi 3 srečke brezplačno. — Podvizajte se, ker čas je kratek!

★ Aretacija v Laškem. V Laškem so zaprli poštnega uslužbenca Franca Zupana, rojenega 1901 v Tovstem št. 27 pri Laškem, dolžeč ga, da je ukradel Francu Ojsteršku, p. d. Tomažu iz Rifengozda 24 dne 26. februarja nad 10.000 K. Po aretaciji se je izvršila hišna preiskava na njegovem domu in imela ta uspeh, da so našli ogromno število izpraznjenih pisem, o katerih se sumi, da je bil v njih denar.

★ Požar. 3. marca zjutraj je izbruhnil v St. Juriju ob j. ž. v skladišču jajčje zadrage ogenj in ga popolnoma upelnil. Škoda je veličanska, vendar je večinoma krita z zavarovalnico.

★ Stanje cest v Bohinjski Bistrici. Vedno se slišijo pritožbe, da so ceste v Sloveniji skrajno zanemarjene. Zdi se pa, da tako zanemarjenih in izdelanih cest, kot so v Bohinjski Bistrici in njeni okolici, ne najdeš zlepa v Sloveniji. Cesta, ki pelje z Boh. Bistrice proti Sv. Janezu ob Boh. jezeru in dalje proti Zlatorogu na Ukancih je tako zelo razrita in razvožena, da vozijo vozovi danes le še po globokih kolesnicah. Kajti drugače so vozovi in vozniki v stalni nevarnosti, da se polomijo. Ta cesta je danes za kak živahnejši promet docela nerabna. Kamor stopiš, zadeneš s polovico noge v globoko kolesnico in pazi ti moraš dobro, da si ne izviniš noge. Konji so tudi v stalni nevarnosti, da si ne polomijo svojih nog. Mnenja smo, da se mora ta cesta stalno vzdrževati, ne pa čakati, da se cesta tako negospodarsko izrabi in pokvari. Bliža se tujska sezona. Ako se sedaj navozi na cesto gramoza, bo cesta zopet dolgo časa le težko vporabljiva. Šele proti jeseni, ko bo tujski promet že popolnoma prenehal, bo zopet gladka in vporabljiva. Mislamo, da to ni v korist tukajšnjemu tujskemu prometu. Zato naj se mero-dajni faktorji pobrigajo, da se takšne škodljive razmere odpravijo.

★ Nabava obleke in čevljev za nižje uslužbence se je naposled le premaknila z mrtve točke. Načelnik ekonomskega oddelka v ministrstvu za pošto je prizadetim dejal, da so imeli biti čevlji dobavljeni do 17. februarja, plašči bodo narejeni do 10. marca, zimsko obleko za leto 1925 pa dobe služabniki do konca aprila 1926. Zaradi čevljev, ki jih niso dobili od leta 1921 naprej, kljub pravilniku, se bo dalo težko kaj napraviti. Čevljev za nazaj ministrstvo nikakor ne bo dalo. Sicer se je nekaj govorilo o eventualni denarni odškodnini za neprejete čevlje, vendar se ni na te objube nič kaj zanašati, ker si ministrstvo gotovo ni zasiguralo zadevnega kredita. Pripravniki pa moramo z veseljem, da ne vlada v ministrstvu več tak odpor proti večletni zahtevi pošt-nih služabnikov, da naj se da blago za obleke

v izdelavo posameznim ravnateljstvom (torej tudi v Ljubljani), ker bodo obleke brez dvoma boljše, narejene bolj po meri in boljši kup. Minister pošte je pristal na to, da nabavi obleke poštna ravnateljstva svojim uslužben-cem, katerim obleke pripadajo. Ravnateljstvo bo stavilo ponudbo krojačem, za kakšno ceno bi napravili toliko in toliko službenih oblek. Te ponudbe bo potem ravnateljstvo predložilo ministru, da jih pregleda in ugotovi razlike v ceni, nakar bo oddana nabava najugodnejšemu ponudniku.

★ Nevarnost za II. kategorijo pošt-nih uradnikov in uradnic. Kakor se poroča iz Beograda, se je glavna kontrola pritožila proti nekaterim odlokom poštnega ministrstva, s katerim so se postavili za uradnike II. kategorije uslužbenici, kateri nimajo predpisane šolske izobrazbe. Te pritožbe je državni svet odobril in razveljavil dekrete poštne minist-ra. Državni svet se sklicuje pri tem na to, češ da uradniki nimajo poštno in brzojavne šole, ki je predpisana v čl. 11. uredbe o razvrstitvi kot sposobnost za II. kategorijo, nego samo oficantsko skušnjo, ki ni enakovredna poštni in brzojavni, oziroma dovršeni srednješolski izobrazbi s prometno skušnjo vred. S to razsodbo državnega sveta so v nevarnosti premnogi, zlasti mlajši poštni uradniki in uradnice, ker nimajo ne srednješolske izobrazbe ne dovršene poštno šole. Potemtakem se utegne zgoditi, da bodo vsi bivši poštni aspiranti in aspirantke potisnjeni v III. kategorijo državnih uradnikov. Proti razsodbi državnega sveta so odposlanci zgoraj omenjene-ga poštnega uradništva intervenirali pri mi-nistrstvu. O tej zadevi bomo še poročali.

★ Novo ponarejanje kolkov. V Zagrebu so dognali novo ponarejanje kolkov, topot po 50 Din. Oblastem je došlo doslej v roke 14 takih falzifikatov. Prej so že krožili falzifikati po 10, 20, 250 in 500 Din. Krivcev še niso izsledili.

★ Smrtna obsodba v Osijeku. Pred osješkim sodiščem je bil te dni obsojen na smrt 34 letni kmet Tomaž Andrić iz Strizivojne, ker je meseca novembra 1925 zavrtno umoril so-vaščana Gjuraloviča.

★ Namesto 15 let ječe dosmrtna ječa. Novosadsko vzklicno sodišče je te dni razpravljalo o pritožbi 30 letnega kmetkega delavca Nikolaja Gavriloviča, ki je v prepriu umoril svojo mater in bil zato na prvem sodišču obsojen na 15 let ječe. Vzklicno sodišče je zvišalo kazen v dosmrtno ječo. Zagovornik je vložil ničnostno pritožbo.

★ Agrarna reforma v Bosni. V minist-rstvu za agrarno reformo pripravljajo zakonski načrt za končnoveljavno ureditev agrarnega vprašanja v Bosni in Hercegovini. Delo je poverjeno komisiji, ki ji načeluje Fr. Mihaljinović, sodni nadsvetnik v Sarajevu.

Osrednja čipkarska zadruga v Ljubljani. Pod trančo, je edina specialna in najcenejša trgovina s kleklanimi čipkami in vsemi čipkarskimi potrebščinami.

V krasni Logarski dolini
Bil v veseli sem družini,
Tam prelep je zavičaj
in najboljši »Buddha« — čaj!

Ljubljana

© XIII. prosvetni večer se vrši danes ob 8. uri zvečer v Ljudskem domu. Na sporedu je predavanje dr. Jeharia: Potovanje iz Palestine v Mezopotamijo. Številne slike bodo pojasnjevale avtomobilsko vožnjo skozi puščavo. Ker je zanimanje za predavanje zelo veliko, opozarjamo p. n. občinstvo, da si pravočasno preskrbi vstopnice, ki se dobe v predprodaji v Prosvetni zvezi. Rezervirani sedeži 5 Din, navadni sedeži 3 Din, stojšče 2 Din.

© Dolžnost vsakega prijatelja naše mladine je, da da priznanje njenemu delu s tem, obišče akademijo Jugoslovanske Orlovske zve-

Ljubljanski naročniki, potrdila, da ste vplačali, shranite (morda kar v Koledarju!); poverjeniki ne morejo vsakega osebno poznati.

Mohorjan.

Korotanec:

Tam za gmajnico Tam črez ilzaro.

III.

Da je imel šentjakovski pevec Franc Treiber veliko smisla za družabno življenje, za prijateljstvo in pristrčno razmerje, kaže sledeča pesem:

Bratci predragi, ste dalč od mené,
Kjer je obilo hodá,
Kjer je bistra voda,
Na perutah ljubezni jaz pridem še k vam
Inoj v duhu vam roko podam.

Prijazna grlica se tud veseli
Kje fletno na svét
Med bratmi živét,
Angelci v nebesih se tud veseló,
Ja ker pesmi nebesko pojo.

Al sedaj pa vzamem slovo od vas
Ker prišel je čas,
K' se moram ločit od vas
Sam Bog vas obvari že zanaprej
Inoi v raj vas nebeski podéj.

Spreprijlav, sprehajaj
Po dolinci dolej
Kjer rožce cvetó
In vijolce dišó.

Vzemi ponižnost,
Nedolžnost seboj,
Vse perjetno
Veselo ti bó,

Druga pesem, označena: »Veseli pevci« se glasi:

En mav postujmo
Eno zapojmo
Saj smo bratje mi ja vsi
Otroci božji.

ze, ki se vrši v nedeljo 7. t. m. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Unionac«. Vstopnice se dobijo v predprodaji v trafiki hotela »Unionac« in v pisarni Orlovške podzveze v Ljudskem domu.

© Na naslov Zadruga gostilničarjev v Ljubljani. Iz gostilniških krogov smo prejeli: Ko je bil na magistratu občinski svet, v katerem je imela večina Zveza delovnega ljudstva, se je ra nesla vest, da se namerava zvišati trošarina na pivo. Ta vest je bila brez vsake podlage, ker se to zvišanje ni nameravalo. Kljub temu je pa Zadruga gostilničarjev podvzela veliko akcijo proti zvišanju trošarine na pivo, pošiljala je deputacije na magistrat, protestirala na vse mogoče načine in zabavljala že večino na magistratu, ki, kakor že omenjeno, zvišanja trošarine sploh ni nameravala. Sedaj je pa mestni gerentski svet, ki obstoji iz treh samostojnih demokratov, v resnici zvišal trošarino na pivo za 50 par pri litru. Pričakovali smo, da bo Zadruga gostilničarjev proti temu že izvedenemu povišanju nastopila vsaj v taki meri, kakor svoj čas, ko se zvišanje ni niti nameravalo. Pa smo se varali. Zadruga gostilničarjev ni storila drugega, kakor da je poslala v časopise vest, da morajo gostilničarji vsled zvišanja trošarine podražiti pivo za 50 par pri litru. Sedaj res ne vemo, ali je Zadruga gostilničarjev zato tu, da štiti interese gostilničarjev, ali da zagovarja ukrepe demokratskega gerentstva na magistratu.

© Razstava akad. slikarja Slavka Tomerlina v Jakopičevem paviljonu! Samo do nedelje!

© OUZD in nujna zdravniška pomoč. V našem uredništvu se je zgledala članica OUZD iz ljubljanske okolice (naslov njen je na razpolago OUZD v uredništvu) in povedala, da je pred kratkim pozno zvečer nenadoma močno obolela, zgubila je zavest in se zgrudila na tla. Imela je hude bolečine v glavi. Njeni domači so se seveda močno prestrašili in so poslali po najbližjega zdravnika, ki je nudi prvo pomoč. Drugi dan je na poziv prišel tudi uradni zdravnik OUZD. Ko je omenjena članica predložila OUZD prošnjo, da bi plačal račun p o n o č i poklicanega najbližjega zdravnika, je OUZD to prošnjo kratkoma odbil, češ, da to ni bil nujen slučaj. Članica je že pet let pri OUZD zavarovana. A v celi tej dobi še ni nikdar zahtevala zdravniške pomoči od OUZD. Pri svoji malenkostni plači 600 do največ 700 dinarjev mesečno je pač nemogoče, da bi sama plačala nočni obisk v res nujnem slučaju poklicanega najbližjega zdravnika.

© Nedeljski poštnek pri carinski pošti v Ljubljani. Poštne uslužbenke rečenega urada smo videli 21. februarja t. l. oblečene v nekatere halje kakor kakšne kaznjence, ko so čistili in brisali okna na tisti zamazani carinski baraki (ki se imenuje tudi pošta). To je menda nekak priboljšek zato, ker morajo služabniki omenjene pošte že tako dnevno 8 do 10 ur opravljati zelo naporno službo. Tako nimajo ljudje prilike, da bi se vsaj ob nedeljah nekoliko oddahnili in eventualno tudi zadostili krščanskim svojim dolžnostim. Upamo, da se bodo te vrstice prihodnjic upoštevale.

© Mestna zastavljalnica ima tomesečno dražbo julija 1925 zastavljenih predmetov 11. t. m. ob 15. uri popoldne.

Vrhnika

Odbor za Cankarjevo proslavo se je osnoval na Vrhniki z naloge, da letos dostojno proslavi 50 letnico Cankarjevega rojstva. V ta namen namerava prirediti na praznik sv. Trojice na istoimenski gori celodnevno slavlje. Ker se na ta dan vrši tudi duhovno opravilo v tej ljubki, z znamenitimi starimi slikami ozaljšani cerkvi, je upati, da bo udeležba obilna in tudi gmočni uspeh ne izostane, tako da bo mogoče resno misliti na postavitev dostojnega spomenika našemu pesniku velikanu.

Zgodnja pomlad. Pri nas je nastopilo krasno vreme, ki je privabilo iz zemlje nebroj cvetk. Oglašajo se ptički, naš oratar pa je začel pridno obdelavati grudo, in ob nedeljah prihajajo izletniki iz mesta, da se navdnejo blagodejnega zraka in solca na naših lahko dostopnih hribovih. Upajmo, da ostane ves marec vsaj toliko »dostojen«, da ga bomo ohranili v dobrem spominu.

Preklinjanje v vlakih. Peljali smo se v sredo zjutraj iz Ljubljane na Vrhniko v kupcu v katerem so se vozili trije fantje, ki so doslužili volaški rok nekje v Macedoniji. Peli so razne srbske pesmi, ne baš najlepše vsebine. Govorili so med seboj deloma v slovenskem deloma v srbskem jeziku tako, da smo se nehoti vprašali ali so to še naši slovenski fantje ali ne. Najhuje pri tem pa je bilo, da so se med pogovorom posluževali prostaških srbskih in čuje! celo italijanskih kletvin. Ni baš dostojno za nikogar, če kolne in se pridruži, vendar je »kranjsko« pridruženje v primeri s takimi »importiranimi« tujnimi izrazi naravnost nedolžno. Zato odklanjamo najodločneje bodisi laške, bodisi srbske kletvine in umarane izraze ter želimo, da se jih noben naš fant več ne bi posluževal. Če se pa le še kdo tako daleč izpozabi, pa mu ne moremo drugega reči nego »sram ga bodi!«

Jesenice

Predpust. Slovenija misli, da je predpust šel kar tako mimo nas. Kaj šel! Plesali smo, da se je kar kadilo. Ker je bil bolj kratek, smo se komaj zvrstili, kajti pri nas je društvo in klubov kot v Ameriki. Vsako tako društvo pa si išče dohodkov od dobička pri takem večeru, zato taka tekma. — Prepotrebni »pipčarski klub« je seveda tudi bil med temi. — A to naj bi še bilo navsezadnje, ker kakih posebnih izgrediv ni bilo nikjer razen par »rogovila«. Toda, kar se je godilo na pepelnico, to pa prekaša vse, kar je bilo sploh kedaj videti in slišati na Jesenicah. Smešna cerkvenih obredov, bogokletstva, javnega pohujšanja i. t. d., je bilo toliko, da se nam le čudno zdi, kako je jeseniško prebivalstvo kaj takega moglo gledati. Ali se vam nič ne smilijo otroci, ki so, baš prišedši iz šole, morali kaj takega videti in slišati? Kakor čujemo, ima vsak stvar v rokah sodnija. V prihodnje pa naj oblast take izgrede že v naprej prepove!

Pretep. V ponedeljek zvečer (1. marca) so se fantje stekli in sicer taki fantje, od katerih kaj takega nikdar ne bi bili pričakovali. V torek je bilo več obvezanih glav, zateklih oces, groženj z izstopom iz društev i. t. d. In vzrok? Kot povsod — alkohol. Gostilej je preveč, mnogo preveč in med njimi še dva »Dalmatince«. Tarnanje o slabih časih je sploh predmet vsakega razgovora, toda »Dalmacija« na hribovje je vedno zasledena. — Kdaj se bomo Slovenci izpametovali?

Dramatičen odsek K. D. D. pridno vadi ter se pripravlja na »Pasijon«, ki se bo predvajal na Tiho nedeljo, za otroke predvečer kot generalna skušnja. Glasbo za uvod, cvetno nedeljo in na Oljski gori je zložil bivši tuk. kapl. č. g. Dolinar. Okoličane opozarjamo na to, da pazno sledijo v »Slovenec«, kedaj bodo predstave popoldan, da se jih morejo udeležiti in se z večernimi vlaki pravočasno vrniti.

Na sv. Jožela dan — sejemo na Savi — se bomo v društvenem kinu zopet enkrat od srca nasmejali, ker bomo gledali »Pat in Patahona« kot fotografa. Predstave bodo od druge ure popoldan pa skozi, kakor v velemestih.

Danes zvečer ob 20. uri
- v unionski dvorani -
simfonični koncert
ork. društva Glasbene Matice.
Na vsoporu: Mihevc, Santel, Adamič, Čajkovs I, Borodin.

Maribor

□ Prosvetni večer Prosvetne zveze danes odpade, ker niso še izdelane slike za skioptikon. Prihodnji Prosvetni večer se vrši v petek 12. marca. Predaval bo g. prof. P. Jehart: Jeruzalem. II. serija slik iz njegovega potovanja.

□ Mestna občina sprejme oficijelno književnike, ki se udeležijo Prešernove proslave v našem gledališču. V znak priznanja jim priredi banket.

□ Novo mesto v študijski knjižnici. Mestna občina je kreirala v študijski knjižnici novo mesto v I. kategoriji in obenem to mesto razpisala. S tem dobi ta lepa in važna ustanova nov pogoj do vsestranskega razvoja in napredka.

□ Pri mestnem fizikatu se je kreiralo mesto skrbstvene sestre. Mesto se bo razpisalo.

□ Narodno gledališče. Po mačehovski oskrbovana mariborska drama bo prišla prihodnje dni zopet enkrat do življenja. Pripravljajo se uprizoritve »Beneškega trgovca«.

□ Zavlačevanje v dekreti. Precej časa je že minulo, odkar je bil g. Grčar imenovan za upravitelja IV. deške ljudske šole, a mesta še ni nastopil, ker ni od nikoder dekreta. Da pri tem trpi šolski pouk in se množijo pritožbe od strani staršev, je razumljivo. Dva velika razreda sta združena enostavno v enega. Tudi je še vedno odprto vprašanje novega učitelja, ko je učitelj Robnik pridržen za rokotvorni pouk na državnem učiteljskišču. Malo hitreje bi pa le lahko šlo.

□ Proslava Miletiča na srednjih šolah se je vršila včeraj z enournim predavanjem o Miletiču.

□ Francoski krožek v Mariboru priredi v prihodnjih dneh čajanko v prostorih »Vesne« z izbranim sporedom. Podrobni spored še objavimo.

□ Umrla je v sredo ga Vošineg, soproga trgovca z usnjem na Koroški cesti. Pogreb se vrši danes ob treh popoldne.

□ Popravi. V poročilu o občinski seji se mora glasiti ponudba Acetto 1,974.633 Din za novo stanovanjsko hišo.

□ Uradne ure na mestnem magistratu ostanejo pri starem. Prošnja za nedeljene ure do dveh popoldne je bila odbita.

□ Čit in Zlatišt Mariboru ne dasta miru. Po mestu so se raznesle vesti, da se je justifikacija izvršila že v sredo, drugi so jo pa videli v četrtek. Ponovni dokaz, da živi Maribor od senzacij. Tudi Radiča so že sodili!

□ V posvetovalnici za matere in oskrbovalnice za dojenčke in Strossmajerjevi ulici je nastavljena z 1. marcem kot zdravnica ga dr. Valerija Valjavec, specialistinja za dojenčke in otroke, ki je prevzela to mesto s pristanikom dosejanega zdravniškega vodje te socialne naprave dr. Fran Mariniča. Zavod si je s tem pridobil zdravnico specialitko, ki bo s svojo izkušnjo gotovo posvetila napravi vse svoje moči in skušala doseči, da se razvije in razširi tako, kakor pravzaprav Mariboru pristojna. Gospodu dr. Mariniču je bila od pristojne strani za njegovo nesebično in uspešno delovanje pri tej instituciji, ki se je ustvarila z njegovim požrtvovalnim sodelovanjem, izrečena najtoplejša zahvala in popolno priznanje.

Celje

□ Ta zna pa še boljše. On sam, najvišji izmed »Jutrovič« celjskih dopisnikov, se je milostno blagovolil spraviti na našega poročevalca. Slaba mu prede, temu nerodnemu revčku, ki ni drugega zmožen, kot da odgovarja na vzorne proizvode celjskih »Jutrovič« dopisnikov s samimi kolobocijami. Skoro bi človek dobil vtis, kot da smatra ta nad vse vzvišeni »Jutrov« dopisnik našega poročevalca za človeka, ki je na umu bolan, ali pa, ki

bi zaslužil, da ga vlaknejo v poboljševalnico, ker ne upošteva naukov, ki mu jih blagovoli podajati najvišji izmed celjskih »Jutrovič« poročevalcev. Pa je vse zastoj, četudi poskuša ta gospod utemeljiti svoje suvereno mnenje s tiskarskim eklatom. Do sedaj ni bila navada, da bi si vsaj oni, ki se štejejo med inteligentne poročevalce, očitali medsebojno tako pomote. To je bilo pridržano samo temu vzorodpisniku, ki je obenem strašno brihten človek. On zna namreč prav dobro razločevati med sejo mestnega sveta in sejo mestnega magistrata. To je res obudovanja vredno, da je ta gospod tako strašno učen, da se lovi kar za besede in pričinja dlako cepiti, ko mu še celo papeži in papeške orgije, školov žegen, srbofobstvo, avstrijkanstvo in sam najhujši klerikalizem odpovedo svojo pomoč. Pa očita drugim kolobocijo!

□ Občni zbor Katoliškega prosvetnega društva v Celju je bil prošli ponedeljek zvečer izvanredno dobro obiskan. To je znamenje, da čuti vsak naš somišljenik prav živo potrebo po živahnejšem delovanju tega društva, kojega naloga naj bi bila, da širi med sloji našega naroda v prvi vrsti ono prosveto, ki ima temelje v večnosti i vsled tega tudi more vsakega poednega družbe najlepše preoblikovati in ga dovesti do končnega cilja tega življenja. Kot uvod nam je g. prof. Kardinar očital v kratkih in jedratih in resno nazornih besedah nevenljive zasluge, ki si jih je pridobil nepozabni velikan Anton Martin Slomšek za nas katoliške Slovence. Gospod predavatelj nam je dokazal, da bi slovenski narod bil skoro za polovico manjši, ako bi Slomšek ne bil napel vseh sil. Temu predavanju so sledila poročila posameznih odborikov, nakar se je razvila živahna debata. Iz to je bilo razvideti, da smatrajo vsi udeleženci Prosvetno društvo kot nekako matico in središče našega kulturnega delovanja, vsled česar moramo poskrbeti za to, da se dejansko društvo tudi kot tako udeležuje. Debate so se udeležili v prvi vrsti preč. g. opat, g. Lasbacher in g. Jerič. Nato je bil izvoljen nov odbor, kateri nam s svojim predsednikom g. Lasbacherjem daje garancijo, da bo izvedel vse one načrte in naloge, katere je začrtala debata na zadnjem občnem zboru. Nato je občni zbor izrekel dvema najneumornejšima kulturnima delavcema, to je g. prof. Kardinaru in pevovodji g. Miheliču, najiskrenejšo zahvalo za njun trud in izrazil upanje, da bosta ostala še nadalje zvesta ciljem tega društva.

□ Za ljudi, ki niso hudobni. Sicer je že vsak razviden bralec »Slovenca« spoznal, da je v naši notici z dne 2. marca o nesreči, ki se je pripetila dvema mladima Celjanom, očitna pomota, ki jo je zakrivil tiskarski škrat s tem, da je v tretji vrsti iste notice zapadla besedica »skoro«. To ugotovimo vključ temu, da pričakujemo ponovni nauk o slovenski slovnični od strani vsevednega poročevalca »Jutra«, ki zna tako izborna nastopati kot nepoklicen »šomašter«.

□ Kras mesta. V našem mestu imamo dva parka, ki se vsak zase odlikujeta po svoji posebni krasoti. Neoporečno je, da je celjski park za Savinjo eden najlepših parkov v Sloveniji, ker je že po svoji legi med Savinjo in v ozadju stoječimi grički najbolj primeren prostor, da si človek poišče pokrepčila na tem hladnem kraju, ko pripeka solnce z najhušo silo. Priznati moramo tudi to, da se mesina uprava, kakor tudi olupševalno društvo res potrudita, da napravita iz tega parka tudi v estetičnem oziru, kar je najbolj mogoče, s tem, da so nasadi, cvetlični in drevesni, vedno v najlepšem redu. Imamo pa mi Celjan' še drug park. Ta leži v sredini mesta. V tem parku pa bujno cveto razne cvetlice, ki izgledajo nekako tako kot smeti, kjer se kupijo različni kupi nesnage in odpadkov, kjer leže po prostori planjavi različne podneve in ponočne črepinje in kjer stoji sredi tega užitka pol-

Eno zapojmo
Le pesem božjo
Saj imamo mamico
Marijo Dévico.

Dro je kratek čas
Biti sriedi vas
Kjer grlica se glasi
Tam sovrašstva ni.

Smo veseli vsi
Za nas Bog skrbí,
Še veselejši bo nam
Oh v nebesah tám.

Tam ne bo stiské
Tud ne bo vojské
Bo obrisal večni Bug
Solze od otrúk.

Nič ni lepšega kakor pravo odkritosrčno prijateljstvo, ta vez je trdna in stalna bolj kakor vsaka druga, prijatelja se skupaj veselita, skupaj žalujeta, eden drugega tolažita.

Temu čustvu je dal Franc Treiber v sledeči pesmi svoj izraz:

Bratec moj ti predragi
K'ne se jokaj in žaluj
Glej še zajček ne je trave
K' je od tvojih solz mokrá.

Temna noč bo minúla
Ljubo solnce bo prisjalo

Najno srce bo ogrelo
Nama dalo véselje.

To pesem je kaj rad prepeval Matej Servicelj, komendator na Reberci, ki je umrl 18. svečana 1901. Kot kaplan v Št. Ilju od 1. oktobra 1856 do 1. avgusta 1860 je zahajal pogostokrat v Št. Jakob in ker je bil izboren pevec — tenorist — je kaj naravno, da sta postala z župnikom Treiberjem dobra prijatelja.

Omenjena pesem je postala ravno po komendatorju Serviclju na Reberci zelo priljubljena, ker jo je vedno pel in tudi ob koncu vsakokrat dodal: To pesem je župnik Treiber zložil. In še dandanes, ko že davno spi blagi komendator mirno spanje pri cerkvi Sv. Jerneja, slišiš dol na vasi prepevati fante to ljubko pesem.

Kot posebna zanimivost pa se mora za beležiti, da je pesniku Francu Treiberju pripisovati pesem: »Za puščen sem jaz«, ki je služila kot podlaga za pesem in skladbo znanega: »Verlass'n« koroškega pevca Tomaža Košata — Koschat, ki si je s tem pridobil svetovno slavo.

Značilno je, da se je našla med zapuščino rajnega Treiberja v neki knjigi, bil je nemški Rituale, zadaj na listu v bohoričici napisana pesem:

Zapuščen, zavržen
Zapuščen sem jaz
Kakor kamen na cesti
Vse ogne se me, avbé.

Od te pesmi sta še dve kitici sledeče vsebine:

Težave so dro koj hudé
Ko bodo minule
Bo spet veselje
Bo spet veselje.

Ko bodo na pare
Položili me,
Tedaj bo ohlajeno
Moje srce, avbé.

To knjigo je izročil prošt Gregor Einspieler sedanjemu nar. poslancu Franu Smodeju. Ti zapiski so vsekako zgodovinsko važni.

Ze prej omenjeni Mačkov Francej je vedel povedati, da je zložil to pesem Franc Treiber in se še dandanes prepeva kot njegova pesnitev. Vsekako je morala postati ta pesem kmalu narodna; saj dognano je, da jo je kaj rad pel že okoli leta 1860 oče prošta Gregorja Einspielerja, Jakob Einspieler, posestnik v Svečah.

Ni izključeno, da je zložil Treiber svoj Zapuščen že ob času, ko je bil še kaplan v Celovcu in gotovo tudi prišel v bližnji Vetrinj, kamor so Celovčani radi zahajali, in tam prepeval to pesem.

To je moralo biti še pred letom 1846.

Tomaž Koschat, rojen 8. avgusta 1845 v Vetrinju, je bil sin Tomaža Košata, prej kmetški sin v Hodišah in Uršule roj. Torkar iz Tolmina, ki sta, po vsem soditi, bila slovenskega pokolenja. Lahko je mogoče, da sta slišala to pesem in da jo je Košatova mati tudi

sama pela, kajti imela je lep glas — kontra alt. Mladi Košat je to pesem slišal in na podlagi te zložil svoj Verlass'n ter ga uglasbil.

Karl Krobath v životopisu: Thomas Koschat — der Sänger Kärntens — sam prizna, da so vzete prve vrstice pesmi »Verlass'n« iz narodne pesmi. Tomaž Košat je zložil zanj tako srečno pesem l. 1871 in jo tudi koncem istega leta uglasbil in po njej postal slaven.

Nikakor nočem kratiti slave nepozabnega koroškega pevca Košata, po katerega žilah se je pretakala slovenska kri, a na podlagi prej navedenega bi se dalo trditi, da je dala snov za njegov res krasni Verlass'n Treiberjeva pesem: Zapuščen, ki je vsled srčne vsebine in mičnega napeva postala kmalu obče znana in tako res narodna.

Tako je živel in pel v Št. Jakobu v divni Rožni dolini župnik Treiber; žeteli bi le bilo, da bi razun prve pesmi: Tam za gmajno tudi druge razširile širom Slovenije, saj napevi so znani.

Ali že veš, da dobiš najcenejšo in najboljšo aluminijasto in emailirano posodo le pri tvrdki
Stanko Florjančič
trgovina z železino
Ljubljana Sv. Petra cesta 35

Posebna specialiteta

vinske kleti »LJUBLJANSKEGA DVORA«:
Od danes naprej vsak dan od 5. do 8. ure zvečer
apelitni predvečerni zakuski po zmer. cenah.

nega prostora najlepše poslopje našega mesta, ki služi obenem za shrambo razkuževalnega aparata sodnijske jetnišnice. Ta podrtja je res v proslavo lepote našega mesta, ker izgleda kot nekako pogorišče, ki kaže na vseh koncih in krajih svoja gola rebra in služi raznim ponočnjakom vkljub dobro zaprtim vratom in zamreženim oknom začasno prebivališče in obenem tudi skrivališče raznim tatovom. Menda je ta podrtja last erarja, a kljub temu bi si naši občinski očetje pridobili nekaj zaslug, ako bi napravili za kresijo tak red, ki bi onemogočil v bodoče vsako zgražanje nad tako »lepoto« našega mesta. Saj bi vendar to veliko stelo, ako bi se sporazumno z erarjem spremenil oni prostor z malimi stroški v travnik in ga vsaj začasno ogradili z ograjo, da bi ne mogel več služiti za gnojišče in smetišče.

○ **Olepševalno društvo** se je čutilo vsled naše svoječasne pripombe o poseganju v agende, ki so pridržane mestnemu svetu, prizadeto. V tozadevni notici smo namreč mislili na odstranitev starega cvetličnjaka v mestnem parku, ki je bil last mestne občine. Pri tem delu je seveda nastalo nekaj stroškov, ki bi morali biti kriti z dovoljenjem gospodarskega odseka mestnega sveta. Na to našo notico nam je predsednik tega društva že takoj ob času priobitve sporočil, da je Olepševalno društvo odstranilo cvetličnjak s predhodnim sporazumom z g. županom in predsednikom gospodarskega odseka, ki je med tem časom nastale izdatke tudi že odobrili, tako da je v formalnem oziru postopanje Olepševalnega društva v tem slučaju neoporečno.

Trbovlje

✱ **Roba, ukradena v trgovini g. Torbove** se našla. Lansko leto na Veliki šmaren je bilo vloženo v trgovino gospe Kristine Trbove na Vodah. Svar je bila naznanjena takoj na orožništvo, toda zasledovanje vlomilcev ni imelo nobenega uspeha. Lastnica trgovine je bila sicer proti vlonu zavarovana, ni pa dobila izplačane svote, katera ji je pripadala. Pred nekaj dnevi je pa zapazila njena trgovska sotrudnica na nekem fantu — poduradniku pri rudniku — da nosi kravato, ki jo je spoznala za last g. Trbove. Javila je to takoj gospej in sta potem obe stvar nadalje zasledovali. In v resnici je ta poduradnik nosil več stvari, ki so vse izvirale iz njene trgovine. Svar je prijavila orožništvu, ki je aretiralo poduradnika in obenem napravilo hišno preiskavo. Rezultat je bil ta, da so našli še več stvari, kakor perilo itd., kar so nato zaplenili. Dečko sicer taji vsak vlom, povedati pa neče, kje je dobil robo in kdo mu je pomagal, ker sumi se, da ni bil sam in da so bili pri delu kvalificirani vlomilci zraven. Škode je imela gospa Trbove okoli 32.000 Din.

✱ **Arto-družba Rozin se preosnovala.** K imenovani družbi sta kot delničarja še pristopila g. Arzenšek, bivši gostilničar Sokolskega doma, in g. Ivan Pust, posestnik v Lokah.

✱ **Redukcija konj.** Rudnik je prodal radi skrčenja obrata 14 konj, ki so jih večinoma odvedli kupci izven Trbovelj.

Primorsko

TUDI V SKRBI ZA MILI NAROD.

Tržaški škof Fogar je izdal pastirski list, ki mu je podlaga vedno bolj se utrjuječe naziranje, da je mogoče rešiti današnje socialno krizo le na ta način, da se obvaruje družina pred razpadom; mir in zadovoljnost pa more prinesiti v hišo le življenje, ki je v polnem skladu s krščansko moraljo.

Tržaška »Edinost« se je večkrat bavila s to lepo poslanico, kakor imenuje sama ta krasen pastirski list. Prinesla je tudi nekaj misli iz lista, v zaključnem članku pa je svojo besedo tako edinajsko zavila, da se je izpremenila v pravo denunciacijo slovanskih prosvetnih društev, organiziranih v Prosvetni zvezi na podlagi krščanskih socialnih načel. Morda so tudi to gospodje pri »Edinosti« napravili v skrb za zlato slovo in mili slovanski narod.

»Edinost« prične v visokem tonu: »Z resničnim zadovoljstvom ugotavljamo, da je letošnji pastirski list vladike tržaško-koprškega napravil na nas povoljen vtisek. Beseda je mirna, dostojanstvena, narekovana od globokega uverjenja o veliki in vzvišeni nalogi cerkve, da s svojo avtoriteto in moralno silo prispeva k duševni in telesni blaginji človeške družbe v različnih razrastkih njenega življenja.«

Nadalje pravi »Edinost«, da je res krščanska moralna vir in jamstvo za harmonično družinsko življenje, da so radi tega tržaški voditelji na svoječasni skupni pogajanji za ustvaritev edinstvene politične organizacije v Primorju pritrdili zahtevam cerkve, ki so: neločljivost zakona, krščanska vzgoja mladine in zato tudi verski pouk v šoli. Nato nadaljuje list: »Pozdravljamo, kar pravi pastirski list o verskih združenjih — kakor so Marijine družbe in druge — in o njih nalogah in namenih. Pred vsem pa ugotovitev, da ta združenja niso politična, da ne zasledujejo torej nikakih političnih ali strankarskih namenov. O iskrenosti te naše izjave, da v polni meri priznavamo pomembnost takih združenj za moralno in нравstveno vzgojo našega ljudstva, govori dejstvo, da gre naše glasilo tem združenjem vedno na roko in da drage volje objavlja njih obvestila, čim je

uverjeno, da hočejo služiti le tistim namenom, ki jih jima pripisuje pastirski list. Društvom, ki jih jim pripisuje pastirski list. Društvom, o katerih imamo gotovost, da s svojo »krščansko« in »versko« označbo služijo raznim namenom kakih strankarsko-političnih sebičnosti. Namenom, ki so izven okvira cerkvenega in nadnaravnega življenja. Napram takim društvom moramo biti seveda skrajno previdni, ker bi sicer izpodkopavali tla pod svojimi lastnimi nogami. To spričo dejstva, da krogi, ki imajo taka društva v oblasti, ravno iz političnih in strankarskih namenov, radi svojih osebnih stremeljenj in ambicij nam očitajo namene nasprotne cerkvi in njenim nalogam, ako ne naravnost brezverstvo.«

»Edinost« se bavi tudi s plesom in pravi, da povsem opravičeno in umešno svari pastirski list, naj si ženin ne išče neveste in ta ženina — na plesiščih. Končno pa se »Edinost« pošteno razgreje in odkrito pove, zakaj se je pravzaprav lotila pastirskega lista: »Treba je razlikovati med poštenim razveseljevanjem in divjim veseljačenjem, združenim z veliko moralno in tudi materialno škodo, ki je, žal, zadobilo prevelik, grozilen razmah. Pri pobujanju tega zla je prisojena velika naloga našim društvom, zlasti prosvetnim. Ta naša društva se tudi zavedajo te svoje velike vzgojne naloge in jo skušajo vršiti po možnosti. Ravno zato obsojamo z ogorčenjem vsako gonjo proti tem društvom. To pa tem bolj, če se izvaja iz nelepih strankarskih ali osebnih namenov od strani ljudi, ki propovedujejo vodo, a sami — radi pijejo vino. Saj se razumemo! Zato pa priznavamo kot verska le tista društva, ki jih pastirski list označa kot taka, ne pa tistih, ki kričeče vihtijo versko zastavo, a so v resnici navadna strankarska društva.«

Ob zaključku zopet beseda o mirni in stvarni besedi tržaškega škofa in visoka pesem krščanskim idealom, ki jih je »Edinost« še pred par tedni imenovala slepilo krščanskih socialcev za uboge zapeljance: »Letošnjemu pastirskemu listu našega vladike štejemo v posebno odliko dejstvo, da mu je beseda mirna in stvarna. To je za nas dokument v naši dosledni borbi proti vsakemu izrabljanju najvišjih krščanskih idealov kot krinke, pod katero se skrivajo gonje, ki nimajo s krščanstvom nič skupnega in so marveč v navskrižju s krščansko moraljo in krščanskimi načeli.«

Da, gospodje, razumemo se! Razumemo vas posebno gg. kraljevi prefekti, ki stalno prežijo na krščanska prosvetna društva in dobro vedo, da so edino ta društva z določnim krščansko-prosvetnim programom v stanu rešiti slovanski živelj pred moralnim in z njim združenim narodnim propadom. Društvom pa ne morejo do živega, ker niso nikdar prekoračila svojega izključno prosvetnega programa! Četudi bi ta društva vodili politični voditelji, bi društva ne bila politična, dokler bi ostala v današnjem delokrogu. Morda pa smatrate vi za politična sploh vsa prosvetna društva, ki slonijo na čisto določenem svetovnem naziranju, ki se danes ne zadovoljuje več s programom nekdanjih čitalnic. Naj prinese vaš list tudi vsak dan uvodnik, v katerem se povišujejo »najvišji krščanski ideali«, med veliko večino Primorcev bo kljub temu ostalo globoko prepričanje, da je v vaših očeh vsako delo za širjenje in ojačanje krščanskih idej navadno strankarstvo. Pri tem naziranju morate vztrajati, sicer zgubite zadnjo sporno točko v boju zoper krščansko-socialno gibanje na Primorskem!

V Trstu, Gorici in Vidmu so vas razumeli; saj ste s to denunciacijo prekosili tudi najbolj zagrizene italijanske liste, menda tudi liste kakor videmska »Camicia nera«. Ni pa daleč čas, ko vas bo razumel tudi ves primorski narod.

Dopisi

Iz Cerklj ob Krki nam pišejo: Naselili so je v Zupci vasi v hiši g. cerkljanskega župana Jan. Račiča znani arheolog g. Ludvig pl. Šivic. Želimu, da bi mogel zadovoljen uživati tu pri nas svoje dni! — Na svojem rojstnem domu na Dolenji Pirokici (občina Sv. Križ) pa se nahaja na bolezenskem dopustu bivši g. šolski upravitelj na Viču. Ker je bolezen v vsakem oziru velika nesreča, želimo krepkemu g. nadučitelju, da bi kmalu ozdravel. Imenovani g. Janko Golob je bil preje na Raki.

Naznanila

Strokovna zadruga zidarstva mojstrov in studečarjev v Ljubljani vabi na VII. redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 14. marca 1926 ob 9. uri dopoldne v posvetovalnici zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Pri nesklepnosti se vrši občni zbor eno uro pozneje s istim sporedom.

V društvu »Sočac« v Ljubljani predava jutri v soboto v salonu pri »Levir« ob priliki desetletnice tragičnega umika srbskega naroda in vojske čez Albanijo dobrovoljec g. Josip Jeras in sicer o temi »Desetletnica srbskega umika čez Albanijo«. To bo nadaljevanje svoj čas v našem društvu zelo uspešnega predavanja. Opisal nam bo vse dobro in gorje na poti od Drača v Marseille na Francoskem. K temu aktualnemu predavanju vabimo ne le Sočane, ampak vse naše prijatelje. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Vstop prost.

Redni občni zbor Podružnice Slovenskega lovškega društva za Gorenjsko se bo vršil v nedeljo dne 14. marca 1926 ob 15. uri v restavraciji g. Janka Šumija v Lescach. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora, 2. poročilo načelnika, 3. poročilo tajnika, 4. poročilo blaginika, 5. poročilo preglednikov, 6. volitev novega odbora, 7. sprejema pravil, 8. slučajnosti in predlogi. — Ako bi občni zbor ob določenih urah ne bil sklepčen, se bo vršil istotam pol uro pozneje drug občni zbor neglede na število navzočih članov. Odbor. —

Naše pravosodje.

Govor poslanca dr. Jakoba Hodžarja v proračunski razpravi narodne skupščine 27. febr. 1926.

Gospodje poslanci! Pri proračunu pravosodnega ministrstva se hočem držati proračuna pred vsem, v kolikor zadeva Slovenijo in njene razmere. Ob postanku naše države je bilo na ozemlju današnje Slovenije, to je ljubljanske in mariborske oblasti, zaposlenih v resoru pravosodnega ministrstva okrog 1100 oseb. S ponovnimi redukcijami se je pa to število znatno skrajšalo, in sicer na današnje stanje okoli 900 oseb, ki so še zaposlene. Temu nasproti pa je opažati po vojni veliki naraščanje poslov pri sodiščih. L. 1920. je bilo okrog 150.000 enot, do l. 1925. so pa ti posli narasli skoraj na 300.000 enot. Posli so se torej vselej podvojili.

Eksekucije v Sloveniji.

Naraščanje tega dela pa v Sloveniji ne gre morda na račun uradništva, kakor da si je uradništvo samo določilo delokrog in je to povečanje poslov smatrati kot naravno posledico skrajno slabih gospodarskih razmer v Sloveniji. Najbolj značilno se kaže to v lapidarnem naraščanju eksekucij, vknjižb, meničnih protestov, prisilnih dražb, konkurzov itd. Tako so v teku zadnjega leta, to je l. 1925, narasle eksekucije v Sloveniji za 25%, to je od 12.000 na 48.000 slučajev. (Franjo Smodej: Gospod minister Uzunović pravi, da jih ni niti 100!) Vknjižbe za dolgove pred vsem na kmečka posestva so zrasle tekom l. 1925. za 30%, to je od 44.000 na 55.000 slučajev. Menični protesti so pa narasli tekom lanskega leta — čujte — za 1500%! Omenil bi samo celjski politični okraj, ki velja v Sloveniji še kot gnojno precej dobro situiran. V tem okraju je bilo tekom l. 1925. sodniških in davčnih eksekucij 5000. Od teh je bilo — čujte — 2 petini samo davčnih in to v okraju, ki šteje samo okrog 60.000 prebivalcev.

Pa pogledimo uradno poročilo. Statistika davčne delegacije v Ljubljani sama izkazuje, da je bila v l. 1925. radi direktnih davkov uvedena eksekucija v 90.339 slučajih, gospod minister Uzunović pravi, da ni niti 100 eksekucij v vsej Sloveniji. (Franjo Zebot: Kakšen minister pa je, če nima boljših informacij!)

Gospodje, to so naravnost strašne številke. Samo mobilarnih eksekucij je bilo 30.785. Do prodaje je prišlo v 92 slučajih. Sedaj pa pogledimo, da so bile te eksekucije uvedene radi zastalnih davkov, ki znašajo 50 milijonov Din. Če temu prištejemo še vsoto okrog 70 milijonov Din, ki jo je naša finančna delegacija izmogla iz našega ljudstva preko proračuna, dobimo vsoto 120 milijonov Din preko proračuna iz zakona. (Franjo Zebot: To je navaden rop!) To ni več tatvina, to je že rop.

V slučajih nepremičnin, ko gre za existenco malega posestnika, je bilo v Sloveniji izvršenih 292 slučajev prisilnih vknjižb. V 230 slučajih je bila prisilna izterjava davka izvršena in so posestva prišla na kant.

To je lepa slika o »bogati Sloveniji«, o kateri gospod minister Uzunović tako rad govori. Vse to senatov ne morejo sestaviti. Opravljati pa ima dve kaj so sodnijski posli v Sloveniji tako strašno narasli, da so se tekom par let podvojili.

Stol sedmorice.

Poglejmo sedaj, kako obdeluje proračun razne institucije v slovenski justici. Stol sedmorice v Zagrebu je namenjen za Slovenijo in Dalmacijo. Ta stol sedmorice je glede strokovno-naobraženega osebja brez dvoma premočno dotiran. Je tamkaj samo 9 strokovno-izobraženih ljudi, tako da niti dveh sentov ne morejo sestaviti. Opravljati pa ima dve višji deželni sodišči, to je v Ljubljani in v Splitu, vsa zborna sodišča in vsa okrajna sodišča v Sloveniji in Dalmaciji. Zato je popolnoma naravno, da posli zastojajo in da šele po 9 mesecih do 1 leta pridejo iz Zagreba razsodbe.

Pristranost.

Poglejmo oddelek za pravosodstvo. Značilne so partije 195—199. Oddelek za Slovenijo je ukinjen, dočim obstoja oddelek za pravosodje v Zagrebu v partiji 161—164 ter je dotiran z vsoto 1.595.087 Din in z 980.632 Din, torej skupno za 1 milijon dinarjev več kakor v prejšnjem proračunu. Nimam ničesar proti Hrvatim in tudi ničesar proti temu, če imajo oddelek za pravosodje v Zagrebu, vprašam pa, kje je tukaj enakopravnost?

Glede sodne oblasti v Sloveniji bi omenil, da se ponekod skuša tudi v slovensko justico uvesti strankarstvo. Take nakane, gospodje, je treba v interesu dobrega slovesa slovenske justice takoj v kalu udušiti. Na kratko omenim, da slučaj delavca Pakina v Trbovljah že leta vpije po zadoščenju. Opozorjam gospoda šefa justice, naj posveti vso pozornost temu slučaju in naj z bengalično lučjo posveti v to kaotično temo.

Preobremenjenost zbornih sodišč.

Naša okrajna sodišča še nekoliko zmagujejo svoje delo. Pri zbornih sodiščih pa vidimo, da je slika popolnoma drugačna. Ta sodišča so na vsak način premočno dotirana. Vsekarer bi bila potrebna pri zbornih sodiščih še po dva sodnika poedince in še po 1 sodnik pri prizivnem senatu vsaj v Mariboru in v Ljubljani.

Glede stvarne pristojnosti je slika ta, da spadajo pred okrajna sodišča sporne zadeve do 6250 dinarjev, zadeve od 6250 Din do 125.000 pred sodnika poedince pri zbornih sodiščih. Kar je čez, spada pred senat. Zato leži masa vseh poslov na ramah sodnikov poedincev pri zbornih sodiščih, in naravno je, da ti posli zastojajo, ker so slučaji čez 125.000 Din, ki spadajo pred senat, sorazmerno jako redki. Kot primer za to stvar naj vam navedem zborni sodišče v Ljubljani. Tam se šele sedaj razpisujejo razprave pred sodnikom poedincem o spornih zadevah, ki so bile vložene meseca januarja 1925, torej pred dobrim letom.

V bistvu je to 60% takih slučajev, kjer preteče najmanj eno leto od dneva vložitve tožbe do sporne razprave in preden pride do pisane razsodbe. K temu je treba prišteti najmanj pol leta za prizivno razsodbo ter še najmanj tri četrt leta do revizijske sodbe iz Zagreba. To vse pa le tedaj, če poteka proces normalno. Če pa dobi med tem sodišče od višje instance zadevo vrnjeno, je treba prišteti gornji in četrtni dobam do končne rešitve, to je do možnosti izvršitve, še najmanj pol leta, tako da pride stranka šele po treh letih do svoje pravice. Moram pa pri tem omeniti, da so razmere v Mariboru in pri drugih sodiščih boljše. Zato je najnujnejša potreba, da se pri zbornem sodišču v Ljubljani strokovno izobraženo osebje pomnoži.

Takse.

To stanje je vse prej kot rožnato in iskanje pravice pri sodiščih v takih slučajih naravnost brezupno. Pri tem pa ne smemo pozabiti na ogromno škodo, ki jo povzroča tako zavlačevanje ljudstvu z ozirom na veličanske takse, ki jih morajo ljudje že v naprej plačati. Za ljudstvo pomenja to mrtev kapital, ki leži leta in leta brez obresti ter je poleg tega v mnogih slučajih malo verjetno, da bodo ljudje vsaj po preteku par let dobili ta denar. Zato na ljudje v takih slučajih mnogokrat prakticirajo,

da se raje takoj spočetka poravnajo za 50%. Zadolžijo se raje s polovico svoje terjatve, kakor pa da bi čakali na pravico po 3—4 leta.

Kako odpomoči zavlačevanju poslov?

Gospodje, kako temu odpomoči? Po mojem mnenju je mogoče odpomoči samo s tem, da se sodišča bolje dotirajo s strogo strokovno izobraženim in moralno visoko stojčim osebom. Strogi predpisi za ta najodgovornejša in najčastnejša mesta, ki zahtevajo sama po sebi najkremenitejše značaje, in najboljše strokovne moči. Vera ljudstva v pravico je najlepše plačilo za nestransko, težko, objektivno in odgovornostno polno delo. Gorje državi, kjer je to zaupanje ljudstva v pravico začelo padati, ali je že padlo!

Samo s tega višjega vidika so opravičene posebne ugodnosti sodnijskega stanu. Čim višji je položaj, tem boljša kvalifikacija naj se zahteva, čim vzvišeneje je mesto, tem kremenitejši značajev je potreba. Vpliva naj samo strokovno znanje in brezpogojno poštenje. (Franjo Smodej: In prav nič drugega.)

Nezdržnost sedanjega sistema napredovanja.

Ni dobro, kakor se sedaj večkrat prakticira, da se kreirajo mesta samo za starostne položaje. V naši državi imamo uveden sistem časovnega napredovanja. Ta sistem bi bil dober, če bi bili vsi uradniki enako sposobni tako strokovno kakor tudi moralno. Toda, gospodje, je li mogoče, da bo sedanji centralistični sistem mogel vse pregledati in vsakega posameznika spoznati? Roko na srce in priznajmo, da je to absolutno nemogoče. Neverjetne so posledice, ki jih ima ta sistem časovnega napredovanja. Vzemimo kako revše na odgovornem mestu. Ta človek bo imel po preteku gotove dobe isti položaj, kakor najboljši strokovnjak na odgovornem mestu. Pomožni sodnik s 25 službenimi leti ima isti položaj, kakor svetnik pri višjem deželnem sodišču.

Položaj uradništva je naravnost beden. V zadnjem času se je pa še poslabšal, ker se je doba, ki je potrebna za dosego pokojnine, raztegnila od 10 na 15 let. Poleg tega uradništvo, kar mislim, da mi ni treba več omenjati, še vedno ni dobilo izplačanih razlik, ki mu pripadajo po zakonu. (Škoberne: Radič tega ne pusti.) To so torej pridobljene pravice uradništva, da se jim je raztegnila doba za dosego pokojnine od 10 na 15 let in da se jim odtrgujejo zakoniti prejemki. Vlada oziroma ministri vsega tega seveda ne razumejo, oziroma nečelo razumejo. Vse to pa velja še posebno glede sodnika.

Gospodje, sodnik ustvarja, črpa, troši svoje moči, se stara, poleg tega ga pa še tarejo skrb za vsakdanji kruh. Pri časovnem napredovanju po naravno gledal vsakdo na to, da dotaka starost in da si ohrani svoje zdravje. Njegova vest pa bo padala po političnih vidikih. V desetih letih tudi na tem polju ne bo treba več govoriti o zedinjenju in izenačenju, ker se bo vse samo po sebi izvršilo. Nastal bo v pravosodju kaos in anarhija. (Franjo Smodej: Balkanizacija.)

Opozoril bi gospoda ministra pravosodja še na eno stvar, in sicer na starost kot vzrok penzioniranja. Če sodnik doseže starost 65 let, mora brez-pogojno v pokoj. Pri stolu sedmorice, kjer rešujejo višjo juristarijo, je pa zadnja meja 70 let. Poznam sodnika, ki je bil radi starosti vpokojen, ki je pa sedaj kot sodnik borznega sodišča izredno priljubljen in zelo vpoštevan ter poznan kot najboljši jurist. Toda za državo je bil vsled prekoračenja starostne dobe manj vreden ter je moral iti v pokoj. Država mu plačuje pokojnino, obenem je pa upr-rala nastavliti drugega moža, ki ga mora tudi plačevati. Veljalo naj bi načelo, če je kdo duševno in telesno sposoben za službo, naj se mu omogoči, da dela. Država mora sicer plačevati dve osebi.

Dober glas slovenske justice.

Toda kljub temu je dosedanje osebje v resoru pravosodnega ministrstva v Sloveniji obdržalo še dober glas, tako da n. pr. trgovske zbornice v Berlinu in na Dunaju posameznim trdkam, ki so v poslovnih zvezah z južnimi deli naše države, s Srbijo, Vojvodino itd. svetujejo, naj v kupcijskih pogodbah dogovorijo za eventuelne spore pristojnost ljubljanskega ali mariborskega deželnega odnosno okrojnega sodišča. Imamo veliko število takih pogodb v Vojvodini in Srbiji, sklenjenih med našimi državljani in inozemci, v katerih je dogovorjeno, da se sporne stvari rešavajo pred sodiščem v Ljubljani ali v Mariboru.

Dotacija sodstva v Sloveniji.

Poglejmo, gospodje, kako je justica v Sloveniji v tem proračunu varčevanja dotirana. Na zunaj izgleda, da se je proračun v Sloveniji zvišal za približno 12 milijonov Din. Če ga pa podrobneje pregledamo, pa vidimo, da so se na vseh straneh črtali osebni in materialni izdatki. Cela stvar tiči v tem, da je prišel uradniški zakon, da so se prejemki uradnikom zvišali in da znaša to zvišanje približno 12 milijonov dinarjev in da je ta naravni povešek na drugi strani pri materialnih izdatkih črtan. Da vzamemo primer: Za državne pravdnike in njih namestnike se je l. 1924-25. plačalo 67.100 dinarjev, v proračunu za l. 1926-27. je pa določeno za isto število osebja 303.000 dinarjev. Za sodnike in pripravnike je bilo v proračunu za 1924-25 ustavljen 934.500 Din, v sedanjem proračunu je pa pri istem številu osebja ustavljen 4.205.760 Din. Za ostalo osebje je stalo v proračunu za 1924-25 2 milijona 296.728 dinarjev, v sedanjem proračunu je pa za reducirano osebje ustavljenih 11.335.151 Din.

Če se te številke najprej seštejejo, potem pa potegne razlika, vidimo, da je ravno za približno to vsoto proračun za Slovenijo zvišan.

Osebné redukcije.

Na drugi strani pa vidimo najmanj prikrito redukcijo in vidimo, da je Slovenija zopet prikračšana. Resnica je, da finančni odbor glede pravosodnega ministrstva ni nič črtal. Samo dve besedi je stilistično spremenil. Reduciral je po mojem mnenju gospod finančni minister. Kajti od dosedaj zaposlenih oseb pri naših sodiščih je od vodečega pisarniškega osebja črtanih 5 mest. Za pisarniško in zemljišno osebje je bilo predlaganih 85 mest pripravnikov, dovolili sta se pa samo dve mesti. (Minister pravde Marko Gjuričič: To čemo popraviti.) Gospodje, ali si moremo misliti, da bi se moglo brez osebja pri zemljiški knjigi delati? Vse delo bo zaostalo, nastal bo kaos, iz katerega ne bo nobenega izhoda več. (Dr. Gosar: Se vsaj davčna delegacija ne bo mogla intabulirati na kmečka posestva radi zastalega davka. — Franjo Smodej: Potem bomo izenačili.) Gospod pravosodni minister pravi, da se bo to popravilo. Toda objubil je nam je že veliko, dalo pa ničesar.

Doslej smo imeli pri nas 97 mest dnevničarjev, to so pomožni pisarji, pomožni pazniki, pomožni slugi in vročevalci. Sedaj je pa dovoljenih teh dnevničarjev samo 28, od zvančnikov je pa črtanih 11 mest. (Minister pravde Marko Gjuričič: Tudi to čemo popraviti.) Popraviti da, toda samo kako. Ali se bodo pisarji v grupah vozili od sodišča do sodišča, da bodo prepisovali potrebne stvari, ali pa si bodo morale stranke sodniške razsodbe same prepisavati.

To so bile osebne redukcije. Če jih gospod minister popravi, potem bo v redu.

Glasba

SIMFONIČNI KONCERT ORKESTRALNEGA DRUŠTVA GLASBENE MATICE.

v petek, dne 5. marca 1926 v Unioinu.

Čajkovski P. J.: Karakteristični ples iz baleta »Ščelkunček«. Ruska simfonična glasba se je po smrti Glinke razvijala v dve temeljni smeri v nacionalno-poljudno, episko, v uporabo ritmiških vplivov ljudskega plesa in lirike ljudske pesni ter v panevropsko individualno-emocionalno smer, kateri nacionalni elementi niso niti edino sredstvo, niti temeljna oblika, še manj stilistična baza, temveč prehajajo kot samo po sebi umevne organske sestavine v material, ki ga obdeluje kompozist.

V smislu prve smeri, epiko-stilistične, so ustvarjali Balakirev, Borodin, deloma tudi Ljapunov in Rimski-Korsakov. Druga smer, dramatično-dinamična pa ima svojega glavnega reprezentanta v Čajkovskem, ki je nadaljeval evolucijo beethovenovskega duha v ruski simfonični glasbi s tem, da je pritegnil material in nekatere metode obdelovanja romantikov, zlasti n. pr. Schumann. Sicer vplivajo ti, posebno Schumann, bolj na ritmično barvitost kot na bistvo same forme. Arhitektonika in dramatično prenasajenje del Čajkovskega (z vplivom slovanskega emocionalizma) gravitira k Beethovnu, seveda brez njegovega herojsko-titanskega hotenja. V visoki meri je Čajkovski razumel glavni temeljni princip simfoničnega ustvarjanja: napeti dramatični razvoj dejanja v simfoniji povzročen s protipostavljanjem odstavkov in delov ter z bogatejšimi metodami tematične obdelave, ki jo vodi poetična ideja. Baza simfoničnega ustvarjanja »Čajkovskega« je kult individualizma, ako gledamo nanj skozi prizmo tragike.

Borodin A. P. eden izmed najizrazitejših zastopnikov ruske nacionalne glasbe, ki pa je stala skoro vedno več ali manj pod vplivom orientala. Nacionalna samozavest Borodina se kaže zlasti v njegovi operi »Knez Igor«, o kateri pravi, da zamore imeti interes samo za Ruse, ki čutijo v njej glorificiranje svojega patriotizma, svoje zgodovine, vsega svojega slovanskega bivanja.

Obema, Čajkovskemu in Borodinu, kakor sploh slovanskim kompozistom so lastni živi ritmi, peštravost v harmoniki in kontrapunkti ter čudovita, prirojena instrumentacijska spretnost.

Karakteristični ples iz baleta »Ščelkunček«. Koračnica. Skladba sloni na dveh, živo kontrastiranih temah. Prvi polovici prve teme dajo fantazni značaj trobila, drugi pa punktirani postopki godal. Drugo temo (srednji stavek) prinese v stakiranih šestnajstih naprej pihala, nato godala, dočim fagoti in rogovi stopajo komodno navzdol in nazgor. Zanimivo je to stopanje, rekli bi, otrok in žensk ter pomišljajni koraki izkušenih mož. Prvi del, obogaten s pihali in bliskovitimi pasajami godal ter flavt se nato zopet ponovi.

Ples vile Bonbonček. Kabineta skladba, nasičena dražljive barvitosti. Nad prvo piziceto godala se vzdigne celesta (klavir) v ritmično in harmonično pestro skakljanje. Basovski klarinet, kakor nejevoljen, zamrma nad prešernostjo Bonbončka. Ta pa skače in pleše s podporo godal, ki se jim pridružijo druga pihala in le zelo previdno rogovi, do konca.

Arabski ples — Kitajski ples. Zlasti v teh dveh plesih se pokaže skladateljeva čudovita spretnost barvanja in nagajenje k orientu. V obeh plesih tvorijo temeljno podlago trmoglave enakomerne figure instrumentov. Dočim v Arabškem plesu vplivajo usvajajoče, kot pod sugestijo zastiranih rdečih luči arabskih haremov, izjavijo v Kitajskem plesu s svojo grotesko splošna začenjen, nato smeh. V prvem plesu pojo zategnjeno pesem globoka pihala v družbi s sordiniranimi godali. Nepričakovani melodični obrati so pristno eksotičnega značaja. V Kitajskem plesu se prav drastično zvira fagota v najnižji legi, dočim živživat v silni razdalji mala in velika flauta; godala pa, kakor Kitajci s svojimi kitami, tej humorni glasbi gravitacijsko priključujejo.

Ples piščalk. V tej trodelni skladbi nosijo, kot kaže že naslov, melodični domislek tri flaute, ki jih diskretno podpirajo godala. Po skrajnem prvem delu, so oglašje v drugem delu trobente, ki jih v ostrih ritmičnih spremembah ostala trobila, kmalu se jim pa pridružijo skakajoče violine. Po kratkem prehodu se vrne prvi del.

Trepak. Ta razposajen kazališki ples zaključuje plesno serijo. Glavni njegov smoter je bujen in viharen ritem, ki se mu ne more ubraniti nobena ruska natura. Telo se samo dviga, noge odletavajo v zrak. Morda je to plesanje nekoliko barbarsko, toda ono jasno karakterizira smrt in življenje prezirajoča kazniska duša, ki živi le trenutku, ne meče se za jutri.

Znameniti Sevkovi kvarteti iz Prago igra na svojem ljubljanskem koncertu v torek, dne 9. marca 1926 ob 20 v Unionski dvorani sledeča dela komorne literature: Mozart: Komorni kvartet v b-duru, Szymanowski: Kvartet v c-duru in Dvořák: Kvartet v g-duru. Člani komorne kvarteta so sledeči umetniki: Bohoslav Lhotky (I. gosli), Karel Prochazka (II. gosli), Karel Moravec (viola) in Franc Pour (čelo). Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

Peveč. Izšla je 1-2. številka za januar-februar 1926. Obsega A. Dolinarjev članek »Dr. Fr. Kimovec« in Bajukov o »Peveškem imenstvu«. Nato slede oddelki: Vestnik P. Z., Naši zbori, Nove skladbe, Iz glasbenih listov in Razne vesti. Glasbena priloga prinaša tri skladbe: Fr. Ferjančič, Vzdihljaji slepega za mešani zbor in bas-solo; Karlo Adamič, Kadar pridem v tihno vas za mešani zbor; Emil Adamič: April za mešani zbor. »Peveč« izhaja že čisto leto in vrši ves čas svoje ga obstanka vestno in vztrajno svojo nalogo: širiti smisel za lepo petje med Slovenci. Toplo pa priporočamo. Stane 80 Din leino, za Italijo 18 lit, za Avstrijo 10 šilingov, za Ameriko 1 dolar. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Miklošičeva c. 7. Prihodnja številka izide še pred Veliko nočjo.

Knjige in revije

Geografski vestnik. Časopis za geografijo in sorodne vede, 1926. št. 2. Izdaja in zalaga Geografsko društvo v Ljubljani. Uredili dr. V. Bohinec (Ljubljana), dr. R. Savnik (Celje), dr. I. Rubčić (Split).

Dolgo pričakovani 2. zvezek glasila Geografskega društva v Ljubljani je pravkar izšel. Kakor prva številka, nam prinaša tudi ta na 80 straneh mnogo zanimivega gradiva skoro iz vseh panog geografije. Uvodni članek tvori razprava prof. Y. Chaigneau-Ja, člana združenja francoskih geografov, o stanju sodobne francoske geografije in njenih smereh; ker prinaša tudi podatke o načini studija geografije v Franciji, bo zanimala zlasti dijake, ki bi svoje študije hoteli izpolniti v Franciji. Dr. H. Tema razpravlja v daljšem zanimivem članku o toponomastiki, snovi, ki je na zadnjem predavanju Geografskega društva vzbudila toliko navdušenega zanimanja. Nato sledi lepa razprava univ. prof. dr. K. Hinterlechnerja o Premoškem bogastvu posameznih držav in njih medsebojnem razmerju, govor, ki ga je avtor imel l. 1925. kot rektor povodom svetlosavske proslave na

univerzi. Dr. J. Rus nadaljuje svoje morfogenetske skice iz Notranjskega, in sicer se bavi topot s Ljubljano in notranjskimi polji, pri poslednjih pa še s razmerjem njihove geološke zgradbe do geneze. Raziskovalno geografsko zastopa docent zagrebške univerze, dr. I. Horvat s obširno razpravo o vegetaciji Pijavevice v Liki, s čimer nam podaja opis enajstih znanih hrvatskih gorskih skupin. G. Tomažič pa referira o N. Košaninovi rastlinogeografskih raziskavanjih Južne Srbije v letih 1911—1925. Bolški geografi bodo z veseljem pozdravili zanimivi članek prof. S. Kranjca iz naše šolske geografije, ki se bavi z nekaterimi učbeniki geografije na naših srednjih šolah in razmotriva tudi o našem novem srednjošolskem zakoncu, v kolikor se tiče geografije. Prof. F. Baš (Maribor) razpravlja v kratkem, a jedrnatem članku o novih železnih v Jugoslaviji in sicer s stališča prometne geografije. O. Reja, asistent zavoda za meteorologijo in geodinamiko v Ljubljani, oriše na kratko Potresna opazovanja v Sloveniji.

»Geografske novice« so topot omejene na jugoslovanske in slovanske splošne; med njimi nahajamo tudi pregled geografskih predavanj na naših visokih šolah v zimskem semestru 1925-26. Bogate in raznovrstne so književne ocene. Dr. I. Rubčić ocenjuje Dainellijsvo knjigo o Dalmaciji in Reki, univ. prof. dr. V. Vouk (Zagreb) preobratnične spise I. Pevalca, ki se tičejo tudi slovenskih barij; manjše ocene so napisali še prof. F. Baš, I. R., dr. R. Savnik, dr. V. Bohinec. V kartografskem oddelku »Književnost« dokonča dr. R. Savnik svoj Pregled doslej izdanih jugoslov. zemljevidov države SHS in Balk. potokota ter ocenjuje Badju-rovo pregledno karto Slovenije, dr. V. Bohinec o poroču o naši novi specialni karti 1:100.000. Končno sledi po pregledu najnovejše strokovne literature poročilo o delovanju Geografskega društva v Ljubljani. Omenjamo še, da je zvezku priložen 7 slik na 8 posebnih prilogah, v tekstu pa se nahajata 2 kartici.

»Geografski vestnik« bo v letu 1926. izšel v štirih številkah v skupnem obsegu 11 pol. Stane 50 Din na leto in se naroča pri Geografskem društvu v Ljubljani, Univerza. Posamezni zvezek stane 25 Din, v knjigarnah 30 Din.

Pomladansko porotno zasedanje.

LJUBLJANSKA POROTA.

Dne 4. marca 1926.

Pustolovce.

Danes se je vršila zadnja porotna obravnava v tem zasedanju, in sicer proti Jakobu Zvanu, ki je obtožen raznih goljufij in sleparij. Obtoženec je po izjavi državnega pravdnika izrazil, rojen pustolovec. Jakob Zvan ima za seboj precej vzhvalno življenje in je bil že kaznovan zaradi goljufije ter je dobil enkrat celo dve leti. — Jakob Zvan je bil rojen v St. Rupertu, pristojen pa je v Kamnogradu na Gorenjskem. Stanoval je v zadnjem času v Tomačevem. Studiral je nekaj časa v šentvitski gimnaziji, kjer so ga pa v tretji šoli odpustili z nezadostnim uspehom. Ze takrat je začel pustoloviti. Po prevratu je služil nekaj časa pri začasnih delavcih zavarovalnice za nezgode. Toda tam mu tudi ni ugajalo in je dobil mesto praktikanta pri ljubljanski kreditni banki. Ko so ga tudi tam odpustili, je imel zopet srečo in je dobil dobro mesto pri erbskem kreditnem zavodu v Bjelevaru. Povsod so ga odpustili radi nerednega življenja in pa ker je delal dolgeve. Leta 1920. je bil obsojen pri ljubljanskem delnem sodišču, ker je ukradel nekemu Jakobu Potočniku nekaj denarja, na 6 tednov težke ječe, leta 1922 pa so ga obsodili pri sodnem stolu v Zagrebu tudi radi goljufije in poverbe na dve leti težke ječe. Ko je prestal to kazen, se ni prav nič poboljšal, marveč začel pravo pustolovsko življenje. V letu 1925. je prevzel zastopstvo in razpečevanje »Narodne enciklopedije«, last »Bibliografskega zavoda« v Zagrebu. Zvan je hodil po Sloveniji in prodajal to knjigo. Razpečeval je po Ljubljani in vseh večjih krajih v Sloveniji. Dasi ni imel dovoljenja pobirati naročnine, je vendar stranke prosil za naplačila, katera je tudi skoro povsod dobil, ker je obiskoval seve samo boljše stranke. Na ta način si je pridobil čez 10.000 Din in je vse zapravil. — Poleg tega pa se je izdal tudi za zastopnika družbe, ki je izdala »Slovenski biografski leksikon«. Tudi pri tej kupčiji je jemal naplačila in je ogoljufal razne stranke v Ljubljani, Mariboru, Celju, Domžalah, v Kamniku in v Laškem za skoro 6000 Din. Najpše pa je naredil na Vrškem in v Meži. Tam se je izdal za zdravnika dr. Ferdo Lokarja. Koliko in kako je ljudi zdravil, tega seveda obtoženec ne pove, kakor tudi ne, koliko je zaslužil in kakšna zdravila je delil in predpisoval svojim bolnikom. Ko je postal le malo prevelikopolezen, so ga dne 10. avgusta prvič aretirali. Čez 8 dni pa so ga izpustili, ker je tožil, da mora skrbeti za družino; je namreč oženjen. Toda sleparij je dalje in so ga 27. novembra lani drugič aretirali in obdržali v zaporih. Pri obravnavi, ki je trajala ves dan, se je obnašal precej poparjeno in ni kazal več tiste podjetnosti, kakršno je imel, ko je pustolovil po svetu. Skesano je izjavil: Priznam vse in mi je žal! Zagovarja se z bedo in trdi, da je imel trden namen prigoljufane zneske svoječasno poravnati. Poleg že omenjenih sleparij je hotel ogoljufati neko Olgo Greblacherjevo in njeno mater, katera je pravil, da je umrl v Londonu bogat stric, lastnik neke parobrodne družbe, ki je zapustil neznanim sorodnikom okoli 700.000 funtov sterlingov, kar bi znašalo v naši valuti okrog eno milijardo dinarjev. Peljal jo je tudi na ljubljanski magistrat, nato pa sta šla v Beljak, kjer sta dobro živela že na račun bogate angleške dediščine. Izdajal se je ne katerim tudi za referenta ministrstva za prosveto. Živel je včasih zelo razkošno in se je vozil z voznički in avtomobili v veseli družbi. Neki gospodinj, ki se je vozila z njim in katero je tudi hotel na vsak način kar hitro poročiti, je znanjalka v njegovi navzočnosti ročna torbica s 770 Din. Bolji se je peljal tudi k njeni materi in se ji je predstavljal kot srečen ženin. Seveda so ga dobro pogostili. Naenkrat pa se je pripeljal avto, katera je bržkone sam naročil. Sofer mu je javil, da ga kliče njegov primarij iz Ljubljane, češ, da ga nujno potrebuje za neko operacijo. Seveda se je mož na ta način lepo izmazal. Sploh se je znal vedno izmuzniti iz stiske, dokler ga niso aretirali in mu dokazali sleparije. Svojemu predstojniku Radovanoviču v Zagrebu je pisal, da mu je ukradel nekdo iz šopa 2500 Din in da mu pošlja v pismo 100 Din, katere pa je zopet pozabil priložiti v pismu. Izdajal se je tudi za filozofa. V neki veseli družbi pa je trdil tudi, da je dr. Lokar, zdravnik specialista za ženske bolezni. Živel je včasih tudi jako potratno in je enkrat v veseli družbi plačal samo en večer okrog 700 Din ceha. Lagal se je, da se vozi z uradnim avtomobilom velikega župana mariborske oblasti. Nekemu županu je celo zagrozil, da ga bo naznanil velikemu županu, če ne naroči enciklopedije. Pri nekem puku pa je napravil drugače. Ker je vedel, da tam ne bo kruha z enciklopedijo, se je predstavil za dr. Lokarja in je napravil sanitarno preiskavo, če je vse v redu. Tam so ga seveda prav vljudno sprejeli in po izvršenem ogledu izbornu pogostili. V neki veseli

Ljubljansko gledališče

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Petek, 5. marca: »Naša krič«. Red B.
Sobota, 6. marca: ob 15. uri pop. »Pegica mojega srca«. Dijška predstava po znanih cenah. Izven.

Nedelja, 7. marca: Ob 15: »Deseti brate. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven. — Ob 20: »Ana Christie«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 8. marca: »Deseti brate. Red E.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Petek, 5. marca: zaprto.
Sobota, 6. marca: »Večni mornar«. Red F.
Nedelja, 7. marca: Ob 15: »Zongler Naše Ljube Gospe«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven. — Ob pol 20: »Grofica Marica«. Izven. Premijera.

Ponedeljek, 8. marca: Zaprto.

Premijera »Grofica Marica« v Ljubljani. V nedeljo, dne 7. t. m. se vprizori v opernem gledališču Kalmanova opereta »Grofica Marica«, ki je bila izmed vseh operet, ki so v zadnjem času prišle na gledališki oder, skoro največkrat izvajana. Tako je na primer »Grofica Marica« samo na dunajskem odru doživela 750 vprizoritvev. Igrali so jo skoro po vseh odrih srednje Evrope. Kalmanova glasba je zelo lepa ter ritmična in izredno učinkovita. O zasedbi posameznih vlog spregovorimo jutri. Opozorjamo, da je premijera v nedeljo zvečer ob pol osmih. Vstopnice so že v predprodaji pri dnevi blagajni v operi.

Dijška predstava v drami. Jutri v soboto, dne 6. t. m. popoldne ob 15 se vprizori v drami Mannersova veseliga »Pegica mojega srca« kot dijška predstava pri izredno znanih cenah. K predstavi imajo poleg dijakov pristop tudi vsi, ki ljubijo učinkovito in zabavno dramsko delo. Začetek ob 15 popoldne.

družbi je pravil, da sta si bila z velikim županom prav dobra prijatelja. Skregala pa sta se nekoč na lovu radi nekega zajca, katerega je veliki župan zgrešil, on pa ga je zadel, kar je velikega župana seveda silno jezilo. Zvan trdi, da je vse to, kar so govorile priče glede angleške dediščine in kar pove Greblacherjeva, izmišljeno. V Braslovčah je zdravniško preiskal sina nekega gostilničarja in jo ugotovil, da je fantiček popolnoma zdrav. Zadoljna mamica je seveda vljudnega zdravnika prav dobro pogostila in mu dala tudi zastopni prenočišče. Koliko drugih sleparij je Bolži še zagrešil, se seveda ne ve, ker se vsi oškodovanci nočejo prijaviti, ker vedo, da je denar izgubljen in bodo imeli samo sitnosti in izgubo časa.

Po govorih državnega pravdnika je stavil porotni senat porotnikom štiri vprašanja, in sicer prvo, da si je prilastil zaupani denar od naročnikov za »Narodno enciklopedijo«, drugo, da je izvalil pod lažljivo pretvezo razna naplačila za »Biografski leksikon«, tretje, da se je v Meži v gostilni javil z napačnim imenom dr. Ferdo Lokar, četrto vprašanje pa je, če je poveril denar za »Biografski leksikon« oziroma za Gospodarsko banko. Porotniki so po kratkem posvetovanju prva tri glavna vprašanja soglasno potrdili, vsled česar je četrto vprašanje odpadlo. Državni pravdnik je predlagal z ozirom na pravdorek porotnikov strogo obsodbo, zagovornik dr. Tuma pa je prosil za milostno sodbo. Predsednik senata sod. svetnik Vehovar je razglasil po kratkem posvetovanju sodbo, s katero je bil obsojen obtoženec Bolži Zvan radi hudega goljufanja in poverbe in radi napačne prijave na dve leti težke ječe in v povračilo poverjenosti in prigoljufanih zneskov.

S to obravnavo je bilo to porotno zasedanje zaključeno.

NOVOMEŠKA POROTA.

Dne 4. marca 1926.

Umor v Družinski vasi. — Morilec obsojen na smrtno ječo.

Nocoj ob 9 zvečer se je zaključila porotna obravnava proti Martinu Dežmanu, ki je trajala dva dni. Porotniki so potrdili z 11 glasovi glavno vprašanje glede roparskega umora in dodatno vprašanje ali je bil izvršen rop, nakar je senat razglasil sodbo, da je obtoženec obsojen na smrtno ječo in poostrojitvijo enkratne temnice vsako leto na dan umora. — Senat obsodbe na smrt na večalih ni mogel izreči radi tega, ker je bil obtoženec med časom, ko je izvršil umor in današnjo obsodbo že enkrat obsojen radi drugega zločina.

Med razpravo se je izkazalo, da je bila povod umora v Družinski vasi neka pravda med današnjim obtožencom in uglednim posestnikom Gregorčičem iz tamošnje okolice. Pokojni Vodopivec je takrat pričal za današnjega obsojenca, pozneje pa je ta sam priznal napram glavni priči Sinkovcu, da je pričal po krivem na prigovarjanje Dežmanovo. Ugotovilo se je tokom razprave, da je obtoženec nosil nogavice pokojnega in njegovo kravato. Obtoženec se je dolgo časa zagovarjal jako spretno in premišljeno, pozneje pa je prišel v protislovja in je na vsa vprašanja odgovarjal le, da se ničesar več ne spominja. Obsojeni Martin Dežman je bil v vsej okolici znan kot zelo hudoben in med ljudstvom se govori, da je umoril on tudi pokojna žena Ramuta, da je umoril celo lastnega očeta. Sumijo ga, da je pri več posestnikih zaigral hile in gospodarska postopanja. V sled njegovega sovražnega postopanja je odšel v Ameriko njegov brat Lože, ker se drugače ni mogel umakniti pred zasledovanjem.

Ko je slišal pravdorek porotnikov, se je zjokal, pozneje pa, ko mu je predsednik prebral sodbo, je izjavil, da sodbe ne sprejme, ker je nedolžen. Senatu je predsedoval dr. Fišinger, zagovarjal je pa dr. Zupančič.

MARIBORSKA POROTA.

Dne 4. marca 1926.

Uboj.

Obtožen je bil Edvard Belak, roj. 11. nov. 1905 v Muršaku, tja pristojen, samski, r.-k., hlapec. Državno pravdišče ga toži, da je l. januarja 1926 v Hrastju v sovražnem namenu udaril Ivana Pelca z ročico po glavi, pri čemur mu je razbil lobanjo in je Pelc vsled poškodb 2. januarja umrl. Dalje, da je 26. dec. 1925 zlobno razbil v Račkem Tereziji Hausmanovi šipo vredno 30 Din. Doga-dek se je izvršil sledeče: 1. jan. okoli 20. ure je prišel Belak, znan pretepač v gostilno Srnišče. Med drugimi fanti je bil tam tudi ubiti Pelc. Zaradi družinskih razmer se je med fanti začel prepir, nekaj so jih pometali na cesto, nekaj jih je pa gostilničar sam ven vrgel. Pa tudi zunaj boš se ni pomehal. Belak je začel očitati Pelcu, da ga je miril in spravil v stran v gostilni in branil pred drugimi fanti, nakar mu je vinjeni Pelc odvrnil:

»Tiho bodi, prokleti smrkvavec! Ko sta se še tako prerokala, je Belak skočil k bližnjemu vozu, izdri tam ročico in udaril Pelca z njo po glavi, da je takoj padel. Belak se je s tem dejanjem nato še hvalil okrog. Udarce je povzročil pri Pelcu razpok čelne kosti v dolžini 12 cm ter prizadel več drugih poškodb. Nato je nastopila še paraliza sres in je Pelc umrl. Vsaka zdravniška pomoč je bila izključena. Obdolženec je v preiskavi dejanje priznal, da je Pelca udaril, ker ga je ta zmerjal. Enako je priznal, da je razbil šipo.

Belak je ostal pri razpravi pri istem zagovorniku, kakor pri preiskavi. Priznaval je, da je izvršil uboj, ne ve pa natančno ali je udaril svojo žrtev po glavi z lato ali ročico. Priznal je tudi, da je razbil šipo.

Porotniki so potrdili vprašanje na uboj in na poškodovanje tuje lastnine, nakar je bil obsojen Belak na 3 leta težke ječe. S tem slučajem so za ključali sedanje porotno zasedanje v Mariboru.

CELJSKA POROTA.

Dne 4. marca 1926.

Po 16 letih razjasnjen umor.

Danes se je pred porotniki zagovarjal Frane Jevšnik, ki je pred 16 leti na skrajno zloben in zviti način umoril previzitarico Ano Klakočarjevo. Ta umor je ostal nepojasnjen do dne 9. februarja t. l., ko je morilec izdal pred sodiščem njegova lastna žena Urša Jevšnik. Morilec Frane Jevšnik je kupil posestvo od umorjene, katera si je izgovorila na posestvu dosmrtni užitek. Kakor je že žalostna navada, so nastale iz tega razmerja pravde, ki so medsebojno nasprotstvo vedno bolj povečale. Klakočarjeva je bila vsled teh večnih preprirov že pripravljena, da se preseli s posestva k drugim svojim sorodnikom. Bila je tudi verna in pobožna ženska. V tem razpoloženju je pa Jevšnik pričel Klakočarjevo spet tožiti, mened da jo spravi še preje s posestva. Tako je bila že razpisana razprava pred okrajnim sodiščem v Kozjem in sicer na dne 30. novembra 1909. Te razprave se pa Klakočarjeva proti pričakovanju ni udeležila, čeravno je par dni preje omenila napram neki prijateljici, da bo šla na razpravo in da se bo domov greda ustavila še pri njej, kjer bosta spili skupno nekaj kave. Ker Klakočarjeva ni bilo na razpravo, se je Jevšnik vrnil s svojo ženo domov okoli 9. ure zvečer in našel tukaj Franca Klakočarja, ki mu je zvečer varoval dom in otroke. Skupno so še nato vsi trije nekaj pilji in jedli, na kar je Jevšnik vprašal Fr. Klakočarja, ali je videl kaj »staro«. Ta je zanimal. Nato je Jevšnik prigo-varjal Klakočarju, naj gre vendar pogledat, ali je doma in naj preje poteka. Po dolgem obotavljanju je vendarle šel skupno z Jevšnikom, ki mu je še pristavil k oknu lestvo, da je bolje videl v sobo. Ko je Fr. Klakočar pogledal skozi okno, je zapazil, da visi previzitarica obešena na neko kravjo vrv. Temu dogodku sledeča preiskava ni mogla najti nikake krivice ne današnjem obtožencu, ker je komisija ugotovila, da so bila vrsta na znotraj zaprta ter da je bil ključ na notranji strani ključavnice. Šele gorj imenovanega dne se je pa za-veda vsled pričevanja Urše Jevšnikove pojasnila. Ta je izpovedala, da je bil njen mož tisti, ki je previzitarico obesil in umoril, kar je izvršil na skrajno rafiniran način. Že večkrat preje da ji je njen mož povedal, da bo spravil previzitarico na ta ali drugi način s sveta. Dne 29. novembra 1909 je obtoženec res vzel neko vrv, se podal z njo v stanovanje, tam zavezal vrv na tram pod streho in obesil staro na vrv. Nato je poklical še svojo ženo, ki mu je morala v temi in v strahu še svetiti, ko je odhajal od obešenke. Tudi je natančno opisala, kako se je morilec posrečilo, da je zapril vrata na tak način, da je ostal ključ na notranji strani. Imel je namreč dva ključa, enega je v šobi privezal na tanko nit, to nit vtaknil v luknjo ključavnice in potegnil ključ z nitjo na tak način, da je vtaknil ključ v ključavnico na notranji strani le toliko, da je komaj v ključavnici obital. Nato je pa od zunaj z drugim ključem zaklenil vrata. Na ta način je zabrisal sled svojega zločina, tako da mu temu dogodku sledeča preiskava kljub splošnem prepričanju o njegovi krivdi ni mogla priti do živega. Kot že gori omenjeno, je pa to tajnost odkrila obdolženčeva žena. Na podlagi tega pričevanja je bil Jevšnik takoj aretiran in tako je stal večer pred celjskimi porotniki.

Socialni vestnik

Za skupno gospodarstvo in socialno politiko Evrope.

Splošno ubožanje delavnih in srednjih slojev, rastoča brezposelnost in drugi slični pojavi silijo k resnemu razmišljanju, kako bi se omejile, če že ne popolnoma odpravile te družabne krize. To bi se dalo doseči v prvi vrsti s skupno in enotno politiko evropskih držav. Gospodarska in socialna politika si stojite v posameznih razvojnih obdobjih vsled sedanega kapitalističnega gospodarskega sistema čisto kot nasprotujoči si sili nasproti. Kljub temu spadate na skupno polje. To predvsem dokazuje sovjetska Rusija. Ker ji je odpovedalo gospodarstvo, ni bila v položaju, da bi nudila svojim množicam socialno zboljšanje. Napredek je bil v tem oziru šele, ko se je pričela gospodarsko dvigati. Gospodarski napredek nudi tudi dovoljna sredstva, katera so potrebna pri izvedbi raznih socialnih zadev. Tesno zvezo med gospodarsko in socialno politiko je pokazal tudi preobrat v l. 1918.

Da bi prišle države evropskega kontinenta do skupne gospodarske in socialne politike, bi bila potrebna predvsem reorganizacija na tem polju v posameznih državah. Potom posebnih državnih zakonov naj bi se ustanovili okrožni gospodarski svet. Bili bi javnopravne ustanove in bi vstopile na mesto kmetskih, trgovskih in obrtnih zbornic. V tej organizaciji bi se ustanovili odseki po raznih strokah. V gospodarskem svetu bi bili zastopani podjetniki in delojemalci v enakem številu. Gospodarski svet bi imel dalekosežno moč predvsem pri nadzorstvu o varstvu in zavarovanju nezdgod delavcev ter pri udeleževanju socialnega skrbstva. Posamezni odseki okrožnega gospodarskega sveta bi poslali delegate v državni gospodarski svet. Okrožni in državni (centralni) gospodarski svet bi morala zavzeti svoje stališče v vseh vprašanjih, ki se tičejo gospodarske in socialne politike, predvsem pri sklepanju trg. pogodb, pri carinskih zakonodaji, pri zakonodaji o varstvu delavcev in pri socialnem zavarovanju ter pri prometni politiki.

Nato šele bi se moglo misliti na osnove sličnih organizacij skupno za vse evropske

države. Seveda se ne bi mogla izvesti taka gospodarsko-socialna organizacija za vse države naenkrat, ampak stopnjama, predvsem bi moral biti končni cilj — carinska unija evropskih držav. To bi se dalo doseči potom skupnih sestankov gospodarskih in delavskih organizacij ter potom trgovskih pogodb in drugih sličnih faktorjev. Nujna posledica je, da mora priti v tej ali oni obliki do skupnega sodelovanja evropskega kontinenta. Kajti dokler bo obstajala nevarnost, da si napove 27 evropskih kontinentalnih držav od časa do časa gospodarsko — politično vojsko, se bodo države vedno bolj pogrezale v ubožstvo in gospodarsko razdrapanost.

Tujski promet v Sloveniji

S hitrimi koraki se bliža letošnja tujska sezona. Ne vemo, ako se merodajni činitelji pripravljajo z vso potrebno marljivostjo za delo, ki jih čaka v letošnji tujski predsezoni.

Kakor smo zvedeli, se tuji že živahno zanimajo tako za naša slovenska letovišča, kakor tudi za ona ob Jadranu. Ni še minila zima, in že je nastalo živahno povpraševanje glede razmer in cen v naših letoviških ter po naših planinah. Nemci iz Nemčije in Avstrije se močno zanimajo že danes za naše turistične razmere in prilike. Nemci, strogi računarji in dobri gospodarji, hočejo natančno vedeti, kakšne so cene po dolinah, in koliko bi jih stala alpinistika v Jugoslaviji. Njihova ne baš ugodna valuta jih sili, da kalkulirajo vsestransko. Nemci so izborni in točni plačniki, hočejo pa tudi vedeti, kaj se jim bo nudilo za njihovo točno plačilo.

Tukaj leži težka naloga vseh naših tujsko prometnih društev. Dolžnost vseh merodajnih korporacij je, da pričnejo že danes z intenzivnim delom. Pridobiti morajo močno mednarodno turistovsko publiko.

Kakor je iz vsestranskega povpraševanja od nemških turistov razvidno, zahtevajo le-ti točne podatke o naših cenah, tako gorskih postojank, kakor tudi cene po dolinah in letoviških. Zato mora Zveza za tujski promet v Sloveniji nemudoma pozvati vsa merodajna društva, da le-te določijo že danes kolikor mogoče fiksne cene, ki se bodo lahko naznanele povpraševalcem. Nadalje je treba razviti živahno agitacijo tudi po inozemskih časopisih. Z natančno navedbo cen in vse v poštven prihajajočih dejstev. Pred vsem pride tukaj v poštev, da dopovemo mednarodnim, zlasti pa nemškim turistom, da so nam vsi dobrodošli gostje. Zadnje čase je bilo razširjeno med Nemci mnenje, da jih Jugoslovani ne vidimo radi. Tako mnenje nam zamore v tujsko-prometnem oziru le škodovati. Zato moramo na vsak način gledati, da tako mnenje o nas popolnoma odvrnemo. Povdarjati moramo tudi napram tujim gostom, da vlada pri nas red in osebna varnost. In končno moramo postati Slovenci in Jugoslovani solidni in redni. Zato moramo temeljito prerečeti naše cene po letoviških in gorskih hotelih. Cene naj se prilagode kupni vrednosti dinarja. Ni dovolj samo, da odpiramo širom naše lepe domovine nove hotele in da postavljamo ponosne planinske domove, ampak odpirati moramo tudi v Slovenijo pot gostom — tujcem. Pot jim bomo odpirali pa samo tedaj, če bomo umno in vestno gospodarili. Zato je jasno, da si bomo privabili goste — tuje le s skrajno znižanimi cenami, z dobro postrežbo in komoditeto, ter z vsestransko uljudnostjo. In tudi reklame se ne smemo preekonomno izogibati.

Predvsem pa bodimo redni gospodarji. Pred očmi nam ne sme biti le ena sezona, ampak misliti moramo tudi v naprej: za drugo

in tretje leto. In če bomo računali tako, potem lahko kalkuliramo z veliko nižjimi cenami, kot smo pa to delali doslej. Kajti dnevna penzija po 120—160 dinarjev nam ne bo prinesla nobene koristi, ampak za mnogo let le ogromno škodo. Iz jadikovanja lanskega leta posnemamo, da je naše prepričanje popolnoma točno.

Zato izpreglejte vsi, ki vam je blaginja Slovenije na srcu, in pospešujte naš tujski promet z izdatnim znižanjem cen po naših letoviških in gorah. Ne cene, ampak veliko število letoviščarjev in tujcev-turistov bo finančno okrepčalo izžeto Slovenijo ter pomoglo tudi Dalmaciji do kruha. Posebno priporočamo, da se regulirajo izdatno cene v naših lepih gorskih hotelih. Nočemo fiksirati cen na tem mestu, vendar pa upamo, da bo naš apel, zadostoval, da se te razmere korenito izpremenijo.

Naša statistika o tujem prometu v Jugoslaviji za leto 1925, ki smo jo priobčili v našem listu v decembru sicer kaže razvoj našega tujkega prometa in dvig poseta naših planin. Vendar se nam zdi, da efekt ni bil zadovoljiv radi pomanjkanja razumevanja za tujski promet po naših krajih.

Z vso silo se morajo zavzeti naši poslanci, da stori vlada vse potrebno, da bo znižala vožnjo na vlakih, ki je danes pri nas v primeri z našo dobro valuto še vedno zelo draga. Vsem inozemskim turistom in letoviščarjem, naj se zniža za naše kraje vsaj na polovico za vse razrede, ako se obvežejo, da bodo v kateremkoli našem kraju prebivali vsaj 14 dni. Nadalje naj se izenači polovična vožnja za 5 oseb, ki so člani kakega planinskega društva, če potujejo skupaj. Sedaj uživajo to ugodnost samo planinci v hrvatskih in srbskih pokrajinah. V Sloveniji, ki je najmočnejša turistična dežela, pa ta ugodnost ne velja več. Dogaja se, da hrvatski planinci tudi pri nas nečesto plačati cele vozovnice. Hrvati pač ne morejo razumeti, da v eni in isti državi ne veljajo eni in isti predpisi. Poudarjamo, da po naših informacijah v Sloveniji do danes še ni prešlo nobeno planinsko društvo nobenega uradnega obvestila, da je preklicana prvotna naredba železniškega ministra, dr. Svetislava Popovića, s katero imajo člani planinskih društev v Jugoslaviji pravico do polovične vožnje, ako potujejo v skupinah od pet do devet oseb. Zato nam je nerazumljivo, kako more ljubljanska železniška direkcija drugače ravnati, kakor pa zagrebška ali pa belgrajska.

Pozivamo merodajne faktore, da napravijo v tem oziru red, in da ne ovirajo po nepotrebnem tujkega prometa v Sloveniji.

Trgovinsko ministrstvo pa pozivamo, da dela na to, da se ratificirajo pogodbe o obmejnem prometu, ki so bile lansko leto sklenjene med našo državo in Italijo na eni strani, ter na drugi strani z Avstrijo. Nujno in potrebno je, da se omenjeni pogodbi ratificirata še pred otvoritvijo letošnje tujske sezone.

Končno pozivamo merodajne faktore, da gledajo na dobre prometne zveze in na dobro stanje naših cest. Cesta iz Bohinjske Bistrice pa do Zlatoroga ob Bohinjskem jezeru je danes v tako mizerem stanju, da se — Bog usmili. Razrita od težkih vozov in ozkih koles danes še za pešca ni porabna, kaj šele za ekvipaže ali lahke avtomobile. Gradbena direkcija je pač v prvi vrsti tudi poklicana, da pospešuje z dobrimi cestami tujski promet. Predlagamo, da se gori omenjena cesta spravi popravila.

Omeniti moramo, da je vzbudila dr. Kugyeva knjiga »Aus dem Leben eines Bergsteigers«, katero je »Slovenec« že ocenil, veliko zanimanje za naše lepe slovenske planine zlasti med Nemci, ki bodo letos, kakor vse kaže, pridno posečali naše kraje.

Gospodarstvo

Oprostitev plačevanja uvoznine za zagrebški pomladanski sejem. Pojmujejo važno vlogo, ki jo igra zagrebški sejem na pridobitnem polju in v pogledu na tujski promet, sklenilo je gradsko poglavarstvo v Zagrebu znatne olajšave pri plačevanju mestne uvoznine. Ker ta tarifa še ni stopila v veljavo, odobrilo je poglavarstvo, da se že za pomladanski sejem od 21. do 28. marca odobri nova tarifa, ki bo v mnogih postavkah do 50 odstotkov nižja od dosedanje. Nova naredba, ki velja že za pomladanski sejem vsebuje važne ugodnosti, ki dosedaj niso obstajale in odzve, da so brezpegojno oproščeni vsake uvoznine oni predmeti, ki bodo razstavljeni na sejmu, ako se tekom 30 dni po zaključku sejma odpravijo iz mesta v kraj odkoder so bili poslani na sejem, ali ako se odpremo v kraj, kjer se bo vršil enak sejem, v stalno skladišče ali pa za stopniku razstavljalca kot neprodana roba. Za varnost mestne občine dolžan je vsak razstavljalac pri uvozu položiti jamčevino v višini uvoznine, ki se mu pri izvozu takoj vrne. Brez dvojbe bodo te ugodnosti olajšale razstavljalcem sodelovanje na sejmu. S tem pa je tudi samemu sejmu zadana naloga, da sodeluje na afirmaciji Zagreba kot važnega pridobitnega centra.

Občni zbori. Dne 23. marca 1926 ob 17. uri ima delniška družba »Triglav«, prometna d. d. v Ljubljani, in sicer v prostorih Zveze industrijev, Aleksandrova cesta, svoj občni zbor, na katerem se bo sklepalo, ali naj se preloži sedež v Kranj. — Dne 26. marca pa »Občialnica za Slovenijo«, r. z. z. o. z. v Ljubljani, v svojih zadružnih prostorih, Miklošičeva cesta 7.

Razid društva. Gospodarsko društvo za okraj Mursko Soboto se je prostovoljno razšlo. Imovina pripada kmetijski podružnici za Mursko Soboto in okolico.

Konkurzi. Razglašen je konkurz o imovini Marije Bartlove, trgovke v Ljubljani, Stritarjeva ulica 2. Konkurni komisar dežnodni svetnik Anton Lajovic, upravnik mase odvnetnik dr. Viljem Krejči, ki se je upravnštvu konkurzne mase »Juhan«, družba z o. z., odpovedal. Prvi zbor upnikov dne 8. marca 1926, št. 140 dež. sodišče. — Dalje je razglašen konkurz o imovini Alojzija Pichlerja, sodarja v Mariboru, Franciškanska ulica 11. — Istotako je razglašen konkurz o imovini Ignacija Baloha, trgovca v Mariboru, Gospodarska ulica 15.

Naknadno prijavljene terjatve v konkurzni zadevi. V smislu § 107. konkurznega reda se odreja poseben narok za ugotovitev naknadno prijavljenih terjatev Milana Guština, trgovca v Metliki, in Regine Perdanove v Ljubljani.

Nova tarifa za pivo. Nedavno je podpisal prometni minister odlok glede tarifnih postavk o dovozu piva v notranjosti države. Te izmenjane tarifne postavke stopijo v veljavo dne 8. marca.

Izvoz naših sliv na Poljsko. Poljska vlada je omejila uvoz naših sliv na Poljsko. Naša vlada je tozadevno pri poljskem poslanštvu intervenirala.

Naša sadra za Ameriko. Na pristanu Sv. Petra v Splitu stoje trije velikanski kupi sadrastih surovin, kjer čakajo na Kozuličev parobrod, da jih odpelje v Buenos Aires. Ta pošiljka je sicer poskusna, toda upati je, da se bo obnesla. V Belgradu so bili z materijalom zadovoljni.

Promet splitske luke je v lanskem letu nasproti drugim letom silno napredoval. V splitski luki je pristalo: l. 1922. 6297 parnikov z 1.384.884 tonami, l. 1923. 5827 parnikov z 1.217.648 tonami, l. 1924. 6722 parnikov z 1.584.029 tonami, a l. 1925. 7528 parnikov z 1.987.064 tonami. Da je l. 1923. padel nasproti l. 1922. promet, je bil kriv štrajk.

Ureditve telefonskih pristojbin v prometu z Italijo. S 1. marcem se bodo plačevale za telefonske razgovore z Italijo sledeče pristojbine: Zagreb-Reka-Trst-Gorica 2.25 zl. frankov, Čakovac-Trst 2.25 zl. frankov, Sušak-Trst 1.75 zl. frankov, Bakar-Reka 1 zl. frank itd.

Spor med denarnimi zavodi v Bosni in med filijalko drž. hip. banke. Lansko leto se je osnovala v Sarajevu podružnica drž. hipotekarne banke. Njeno ustanovitev je javnost toplo pozdravila, a kmalu je prišlo razočaranje. Podružnica si je stavila za nalogo potegniti iz privatnih denarnih zavodov vse samoupravne in državne fonde ter pupilarni denar in to v najhujši denarni krizi. Bosanska javnost je mnenja, da ni bilo to od strani drž. hip. banke samo nelojalno, ampak tudi protizakonito, ker je drž. hipotekarna banka tozadevno prekoračila svoj delokrog. Zadeva ni še rešena. Bojno stanje traja dalje. Sedaj ima to vprašanje v rokah državni svet.

Znižanje lombarda pri nemški državni banki. Nemška državna banka je znižala dne 27. februarja lombard od 10 na 9 odstotkov. — Menični diskont je ostal na bazi 8 odst. nespremenjen.

Borza

Dne 4. marca 1926.

Denar.

Zagreb. Berlin 13.5170—13.5570 (13.498—13.538), Italija 227.26—228.46 (227.16—228.36), London 275.40—276.60 (275.75—276.75), New York 56.50—56.90 (56.578—56.875), Pariz 213.50—215.50 (211—213), Praga 167.97—168.97 (167.876—168.88), Dunaj 7.9945—8.0345 (7.989—8.029), Curih 10.9175—10.9575 (10.916—10.956).

Curih. Belgrad 9.16 (9.165), Budimpešta 72.80 (72.80), Berlin 123.70 (123.70), Italija 20.84 (20.84), London 25.245 (25.247), New York 519.50 (519.50), Pariz 19.33 (19.42), Praga 15.38 (15.385), Dunaj 73.25 (73.25), Atene 7.40 (7.40), Bukarešt 2.27 (2.275), Sofija 3.75 (3.75), Madrid 73.25 (73.25), Varšava 66.50 (66.50), Amsterdam 208.12 (208), Bruselj 23.59 (23.02).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.475—51. Kodanj 183.80—184.20, London 34.42—52. Milan 28.41—51, New York 708.15—710.75, Pariz 26.37—47, Varšava 91.55—92.05. Valute: dolarji 707.50, franc. frank 26.62, lira 28.38, dinar 12.42, češkoslovaška krona 20.95.

Praga. Devize: Lira 135.85, Zagreb 59.75, Pariz 126.30, London 33.70, New York 163.80.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 77—78, vojna odškodnina 280—282, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 200—202, Ljublj. kreditna 200—220, Merkantilna 100—104, Praštediona 967—968, Slavenska 50, Kred. zavod 175—185, Strojne 120 bl., Trbovlje 344—352, Vevče 110 d., Stavbna 90—100, Sešir 115—120.

Zagreb. 7% invest. posoj. 77—78, vojna odškodnina 278—279, za april 281.5—283, Hrv. esk. 119—120, Kred. 114—118, Hipobanka 66.5—67.5, Jugobanka 104—105, Praštediona 965—970, Ljublj. kreditna 200 den., Srpska 144—146, Eksplicitacija 21—22.5, Sečerana 400—415, Nihag 34 bl., Gutmann 300 bl., Slavex 150 bl., Slavonija 43.5—45, Trbovlje 347.5—350, Vevče 100 den., Danica 63—64.

Dunaj. Podon.-savska-jadr. 716.000, Zivno 775.000, Alpine 287.500, Greinitz 125.000, Trbovlje 451.500, Hrv. esk. 128.000, Leykam 151.000, Hipobanka 89.000, Gutmann 380.000, Mundus 1.010.000, Slavonija 51.000.

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski pisal Jules Verne. — Poslovenil A. D.

Debelo uro sta bili ženi v razgovoru z nekdanjim čolnarjem na Britaniji, a kaj so govorili, ni vedel nihče. Razlogi, ki sta jih ženi navedli, da izvabita zločinčovo skrivnost, in sploh vse potankosti tega razgovora so ostali tajni. Ko sta zapustili Ayrtona, je bilo videti, da se jima ni posrečilo. Na obrazu si jima čital globoko razočaranje.

Zato so čolnarja sprejeli grozeči vzkliki, ko je odhajal nazaj v ječo. Mornarji so ga obmetavali s psovkami, Ayrton pa je samo skomizgnil z rameni, kar jih je le še bolj razdražilo. Treba je bilo, da sta jih krotila sam Glenarvan in John Mangles.

Toda lady Helena še ni hotela biti premagana. Hotela se je boriti do skrajnosti s to neusmiljeno dušo. Naslednjega dne se je podala sama v Ayrtonovo kabino, da bi mu prihranila neprijetni povratek v sredi med mornarji.

Več kakor dve uri je ostala blaga in dobra. Škotinja sama med štirimi očmi z zločinskim načelnikom. Glenarvan se je razburjen plazil okoli kabine. Zdaj je bil mnenja, da je treba poskusiti poslednje sredstvo, zdaj je zopet hotel rešiti ženo mučnega razgovora.

Ko se je topot prikazala lady Helena, je bilo brati na njenem licu nekaj kakor upanje. Ali je izvabila skrivnost in znala vzbuditi v zakrknjenem sreč poslednje trohice človečanstva?

Mac Nabbs, ki jo je prvi srečal, si ni mogel kaj, da ne bi nejeverno zmajal z glavo.

Takoj se je razvedelo po vsem krovu, da se je Ayrton udal prošnjam gospe Helene. Vsi mornarji so se zbrali na mostiču hitreje, kakor če bi jih poklicala Austinova piščalka.

Glenarvan je prihitel ženi naproti.

— Ali je govoril? je vprašal.

— Ne, je odgovorila lady Helena, toda vdal se je mojim prošnjam in te želi videti.

— Oh, draga Helena, torej se ti je posrečilo!

— Upam, Edvard.

— Ali si mu dala kako obljubo, ki jo bo treba izpolniti?

— Samo eno, dragi. Obljubila sem mu, da boš pozabil ves svoj vpliv, da omiliš usodo, ki ga čaka.

— Dobro, draga Helena. Takoj naj mi pripeljejo Ayrtona!

Lady Helena se je umeknila v spremstvu gospodične Grantove v svojo kabino, čolnarja pa so prepeljali v obednico, kjer ga je čakal Glenarvan.

Devetnajsto poglavje.

Pogodba.

Kakor hitro je stopil čolnar pred lorda Glenarvana, sta se stražnika umeknila.

— Hoteli ste govoriti z menoj, Ayrton? je dejal Glenarvan.

— Da, mylord.

— Z menoj samim?

— Da, toda mogoče bi bilo še boljše, če bi bila pri razgovoru tudi major Mac Nabbs in gospod Paganel.

— Za koga boljše?

— Zame.

Ayrton je govoril mirno. Glenarvan ga je ostro pogledal. Nato je obvestil Paganela in majorja, ki si nista dala dvakrat reči.

— Poslušamo vas, je dejal Glenarvan, kakor hitro sta prijatelja prisleda.

Ayrton se je za trenotek zbral in spregovoril:

— Mylord, navada je, da so pri vsaki pogodbi navzoče tudi priče. Glejte, zato sem hotel, da sta pri pogajanju tudi gospoda Mac Nabbs in Paganel. Za-

kaj, da se prav izrazim, predložiti vam hočem kupčijo.

Glenarvan, ki je že poznal Ayrtonov način obževanja, ni niti trenil, čeprav se mu je pogodba s človekom Ayrtonovega kova morala zdeti čudna.

— Kaj mislite? je vprašal.

— Glejte, je začel Ayrton, vi bi radi izvedeli od mene gotove podrobnosti, ki vam morejo koristiti, jaz pa bi hotel nekaterih ugodnosti, ki mi bodo prav prišle. Roka roko umiva, mylord. Ali vam je tako prav, mylord?

— Kakšne so podrobnosti? je vprašal Paganel.

— Ne, je povzel Glenarvan, kakšne so te ugodnosti?

Ayrton se je priklonil in pokazal, da razume, koliko poštenosti je v tej Glenarvanovi opazki.

— Glejte, je dejal, te-le udobnosti bi rad. Mylord, še vedno imate namen, da me izročite angleškim oblastim, kajne?

— Da, Ayrton, pravica zahteva.

— Saj ne pravim, da ne, je odgovoril mirno čolnar. Torej bi nikakor ne mogli privoliti, da postanem zopet svoboden?

Glenarvan se je pomišljal, predno bi odgovoril na tako določno stavljeno vprašanje. Od tega, kar bo odgovoril, zavisila mogoče usoda kapitana Granta! Vendar je zmagal čut pravičnosti, in lord je odgovoril:

— Ne, Ayrton, prostosti vam ne morem dati.

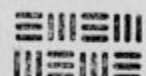
— In jaz je tudi ne zahtevam, je odgovoril ponosno čolnar.

— Kaj torej?

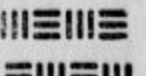
— Srednjo stvar med vislicami, ki me čakajo, in med svobodo, ki mi je vi, mylord, ne morete dati.

— In to bi bilo? ...

— Da me izkrcate na samotnem otoku Tihega oceana z vsem, kar mi je za prvi čas potrebno. Pomagal si bom, kakor bom pač vedel in znal, in se mogoče skesal, če je še čas!

Priloga »Ljudske knjižnice« v Jugoslovanski knjižnici v Ljubljani. 17 predgovornih zvezkov po nizkih cenah ter nova ilustrirana zvezka: 19. zv.: Kazan, voljaj pes, br. 13 Din, vez. 30 Din. 20. zv.: Kralj gora, br. 18 Din, vez. 30 Din. — KOL.

Blago.

Ljubljana. Les: Hrastovi hloidi, od 2.50 m naprej, od 30 cm naprej, fco naklad, post 430 d., bukovi hloidi, od 2.50 m naprej, od 30 cm naprej, fco vag. naklad, post. 200 d., hrastovi plohi, neobrobjeni, od 2.50 m, 70, 80, 90, 100, 110 mm., 1. 11. fco Postojna 1050 d., bukovi plohi, neobrobjeni, od 2 m naprej, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 110 mm., fco meja 500 d., bukovi železniški pragovi: 2.51 do 2.60 m, 13½ x 23 x 14 cm, fco vag. naklad, post. 135 vag. 30—31, zaklj. 30, gabrov hloidi, od 2.50 m naprej, od 28 cm prem. naprej, zdravi, ravni, enostranska krivina dopustna, fco vag. naklad, post. 440 d. — Premog: Kal. ca. 7000 antracit, Orle, fco vagon škofljica: kosovec, za 1 tono 500 bl., kockovec, za 1 tono 450 bl., orehovec, za 1 tono 400 bl., zdrob, za 1 tono 350 bl. Kal. ca. 4800, fco vag. Ormož: kosovec nad 60 mm. za 1 tono 260 bl., kockovec 35-60 mm za 1 tono 240 bl., orehovec 20-35 mm, za 1 tono 210 bl., zdrob 10-20 mm, za 1 tono 190 bl. — Zito in poljski pridelki: Pšenica bačka 76-77, 2%, fco vagon Novi Sad 287 bl., koruza nova, maj, junij, par. Somborska okolica 130 bl., koruza času primerno suha, fco vag. Vinkovci, gar. do Ljubljane 1 vag. 118—118, zaklj. 118, koruza umetno sušena, fco Postojna, tranz. 1 vag. 175—175, zaklj. 175, koruza nova za takoj, fco vag. Novi Sad 1 vag. 118—116, zaklj. 116, koruza nova za mare, fco vag. Novi Sad 120 bl., koruza nova za april, fco vag. Novi Sad 127 bl., koruza stara, fco vag. Novi Sad 145 bl., koruza umetno sušena, fco vag. Novi Sad 185 bl., koruza nova, fco vag. Postojna tranz. 5 vag. 159.50—159.50, zaklj. 159.50, koruza nova, fco vag. slov. p. 1 vag. 153—153, zaklj. 153, zeleni fižol, okrogel in podolgovat, fco vag. Maribor 270 bl., krompir beli, rinf., fco vag. slov. post. 80 bl., krompir zgodnji, roza, fco vag. slov. post. 75 bl. — Gradbeni material: Cement »Salona-Tour«, v vrečah po 50 kg, fco Split 1 vag. 40—40, zaklj. 40.

Orel

V nedeljo 7. marca t. l. ob 8. uri zvečer se vrši v velikih dvorani Uniona v Ljubljani akademija Jugoslovanske Orlovske Zveze. Spored: 1. Stanke Premrl, Fanfara. 2. Proste vaje članov za leto 1926. 3. Proste vaje članice za leto 1926. 4. Vaje članov na konju. 5. Ritmične vaje članice na skladbo Franca Nerada: Slovanska uspanka. 6. Člani: Lahkotletične sestave. 7. Pozdrav. — Odmor. — 8. Dr. R. Setina: Fanfara. 9. Vaje članov na bradlji. 10. Telovadne vaje članov s štiti. 11. Vaje članov na drogu. 12. Članice: Simbolične vaje po pesmi: Za materjo. 13. Dr. Ivan Pregelj: Jakobovi vitezi — angeli borcu Gospodovemu, zborna deklamacija. 14. Skupina. — Sodeluje godba Dravske divizije pod osebnim vodstvom g. dr. Cerina. Cene prostorov: Sedeži po 25, 20, 15, 10, 8, 6 in 5 Din. Stojišča po 4 Din, za dijakine in vojakine po 2 Din. Vstopnice se dobe v predprodaji v trafikah hotela Uniona, zvečer pred akademijo pri blagajni.

Orlovskim odsekom in orliskim krožkom. Da bo tudi zunanji članom mogoča udeležba pri akademiji, naj društva pravočasno pisмено sporočijo, če in koliko članov se namerava udeležiti akademije in katere prostore želijo. — Potrebne vstopnice se bodo shranile in bodo na razpolago proti plačilu v pisarni O. P. v Ljudskem domu odnošno na dan akademije pred akademijo od 19. do pol 20. ure pri blagajni v Unionski dvorani. Vstopnice, ki ne bodo dvignjene na dan akademije do pol 20. ure, se bodo razprodale drugim.

Orlovski odsek Krakovo-Trnovo je imel v nedeljo dne 28. februarja svojo letno telovadno akademijo. Kdor je pazno sledil celotnemu programu in pozna prejšnje akademije tega odseka, je opazil znatni napredek. Vendar so se še vedno tupatam pokazale nekatere hibe, predvsem pri prvih dveh točkah, t. j. pri prostih vajah članov in članice. Vaje so bile izvajane sicer skrbno, a na-

študirane površno (druga, četrt). Deklamaciji sta bili prednašani zelo dobro. Učinkovit je bil govor g. kateheta Anžiča, ki je bodril z lepimi besedami brate in sestre, kakor tudi vse prijatelje orlovstva, k nadaljnjemu delu. Prikupljivo so bile izvajane vaje mladenk z veteranicami in vaje mladenk. Člani so na bradlji pokazali precejšen napredek, a še vedno precej nesigurnosti. Veliko pozornost so vzbudile dobro izvajane sportne vaje (Klinar, Jense) in simbolične vaje članice na pesem »Polje« (Mencej). Višek akademije pa so bile brez dvoma simbolične vaje članov na pesem »Dobrodo« (Mencej, ods. nač.) Sestava teh vaj, kakor tudi izvajanje, sta tako učinkovali, da se je orosilo sleherno oko. Vsak se je spomnil naših fantov in vseh grozot, ki so jih morali pretrpeti. To točko so morali na zahtevo občinstva ponoviti. Akademija

jo je zaključila lepa in ne ravno lahka skupina, le škoda, da ni bila obrnjena proti proleđu. Ta nastop je pokazal, da je mladi trnovski Orel močan in sadovi resnega dela se bodo kmalu pokazali. Le po tej poti naprej! Bog živi!

R. P.

Polizvedovanja

Izgubila je revna deklica od Ljubljane do Črnuče pleteno jopico zelene barve. Pošteni najditelj se prosí, da jo vrne v Slomškovi ulici 21.

Izgubila se je 3 t. m. zvečer rjava ročna torbica od Vrhovčeve ulice, po Ahacjevi cesti do Bohoričeve ulice. Ker je torbica spomin, se prosí poštteni najditelj, da jo vrne na neslov, kateri je v torbici.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 4. marca 1926.

višina barometra 308.8 m

Opazovanja	Barometer	Toplota v °C	Rel. vlaga v %	Vetar in brzina v m	Oblačn. 0—10	Padavin	
						v. sila	mežurina v mm do 7h
Ljubljana (dvorec)	7 764.1	0.5	85	NE 4	3		0
	8 764.3	0.5	86	NE 3	3		
	14 759.2	10.8	48	SW 5	2		
	21 755.8	6.7	52	SW 0.5	0		
Zagreb	762.8	1.0	84	ESE 5	0		0
Beograd	763.7	1.0	67	mirno	2		0
Sarajevo	766.6	-2.0	77	"	0		0
Skopje	767.4	-1.0	88	N 5	5		0
Grač - Dubrovnik	763.6	5.0	46	mirno	0		
Praga	758.9	8.0	—	N 5	10		dež 0.4

Barometer je reduciran na morsk gladino.

Specialna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in drugih strojev **LUDOVİK BARAGA** Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6/ Telefon št. 990

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši - Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znakol

Predelavec

usnjarske stroke, se išče. Reflektira se samo na prvovrstno moč. - CARL POLLAK D. D. - tovarna Kranj. 1472

Pletilja

za nogavice se sprejme v Kamniku. - Naslov pove uprava lista pod št. 1474.

POMOČNIK

dobro izurjen v mesarski in prekafevalski stroki, se sprejme takoj. Ponudbe je poslati na upravo lista pod »Mesarija 2«.

Dva črkoslikarska POMOČNIKA

sprejme takoj trdka PRISTOU in BRICELJ, Ljubljana, Aleksandrova cesta 1. — Sprejme tudi vajenca, ki ima zadostno izobrazbo. 1425

DEČKA sprejemem

v učenje proti plačilu in POMOČNIKA

vajenega tudi črne pločevine. — Gustav PUC, stavbeni in galanterijski klepar, SP. ŠIŠKA.

Kroj. POMOČNIKA

zanesljivega, takoj sprejemem za srednje delo. - Makovec Franc, krojač, Žužemberk 26, Dolenjsko.

Vabilo

na IZRED. OBČNI ZBOR

»Nakupovalne zadruge, r. z. o. z.« v likvidaciji v Ljubljani, ki se bo vršil v petek, dne 12. marca 1926 ob 6 zvečer v prostorih Zadrúžnega doma, Ljubljana 7, Zibertova ul. 27. — Dnevni red: 1. Odstop enega člana likvidatorja. 2. Volitev novega člana v likvidacijski odbor. — Šime Jurčič l. r., Jos. Udovč l. r., likvidatorja.

POZOR!

KROJNI TEČAJ

za krojače, šivilje in nešivilje se je pričel. Za zamučnike čas še do 8. t. m. - »KROJNA ŠOLA« v Ljubljani, Stari trg 19/I.

Perfektna ŠIVILJA

se sprejme na dom. Kje, pove uprava pod št. 1478

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah Černe, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

A. SUŠNIK

železnina Ljubljana, Zaloška cesta

Prazno sobo

iščem, če možno s šteditelnikom, za mesec april. Ponudbe na upravo pod: »Železnica« št. 1477.

Enodružinsko HIŠO

vzajem v najem, in sicer zraven ali vsaj blizu glavne ceste. — Ponudbe z najemnino in drugimi podatki na upravo »Slovenca« pod št. 1446.

Čevljarski STROJ

močan, znamke »Elastik« prodam. — Anton Turk, čevljar, Loški potok.

DRVA - ČEBIN

Wolfova ulica 1/11. — Telefon 56

Otomane afrik mo-

nične, kakor tudi vse druge tapetniške izdelke po znatno nižjih cenah nudi Fran Jager, tapetnik Ljubljana, Kelešovska ul. 27

Popravila se solidno in najceneje izvršujejo

Parni stroj

60 P.S. (Expansions-Maschine, Riedersteuerung), s kondenzatorjem, regulatorjem, ležer, v zelo dobrem stanju, v obratu, se ugodno prodaja. — Ogled v uršarski tovarni Carl Pollak d. d. Kranj. 1471

Cenjenim čitateljem se priporočajo naslednje turoke:

Trgovina z železnino **Breznik & Fritsch** Ljubljana, Stritarjeva ul. nudi po najnižjih cenah vse železniško blago.

IV. BUZZOLINI trgovina s čelikovskimi LJUBLJANA Lingarjeva ul. 1

FRANC DOLINAR parna pekarna Ljubljana Pred Škofijo in Poljanska cesta 19

Adolf Fritz dimnikar LJUBLJANA Vidovdanska c. 20

IVAN JAVORNIK mesar Ljubljana, Domobranska c. 7 Stojica poleg Zmajčevega mostu

Franc Hitti zaloga vsakovrstnih poljedelskih strojev Ljubljana, Martineva cesta 2

Angeloslav Hrastnik manufakturna trgovina Ljubljana, Karlovska c. 8

»Jugometalija« r. z. o. z. industrija plečavičnih izdelkov Ljubljana Kolodvorska ulica 18

Stanko Kešlin brivski salon Ljubljana Kopitarjeva ulica št. 1, nasproti Jugoslovanske tiskarne

TEOD. KORN kleparstvo in izdelovalstvo podjetje Ljubljana Poljanska cesta št. 8

Ivan Križnar kvevo Ljubljana Hrenova ulica št. 9

Jakob Kavčič parna pekarna Ljubljana, Gradišče 5 Podruž.: Prešernova 14

Franc Jager tapetnik Kolodvorska ulica 28

Deželna lekarna pri »Mar. Pomagaj« Mr. ph. M. Leustek Ljubljana, Rasljeva cesta 1

FRANC LEVEC mesar govejega mesa Ljubljana tik Zmajčevega mostu, blizu Jugoslovanske tiskarne

Martinc, Černe & Komp. dr. z o. z., plekarska in črkošlik. trdnja, LJUBLJANA, Igriska ul. 6

Josip Musar mesar, LJUBLJANA Sv. Petra cesta 61 in Šolski drevored

Oražem & Jančar pohištvo in likarja in plekarja Ljubljana, Breg

JOSIP OLUP trgovina manufakture in oblik Ljubljana, Stari trg 2 (na voglu)

K. Pačenko trgovina vseh vrst nanja in čevljarskih potrebščin Ljubljana, Sv. Petra cesta 13

Pavel Šerle AUTOTAKSI Ljubljana, Poljanska cesta 3 Telefon 942

PRISTOU & BRICELJ črkoslikarja, Ljubljana Aleksandrova c. 1 Telef. 908 Ustan. 1903

Prodajalna K. T. D. (M. Ničman) Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2

Rudolf Radovan tapetnik in dekorater LJUBLJANA Krekov trg 7

Josip Satran specerijska trgovina LJUBLJANA Šolski drev. 4 (Smetišča)

Stefan Špeletič sobni slikar Ljubljana, Rimska cesta 16

Jugoslovanska knjigarna Ljubljana, Pred školjoi

Klobuke, perilo, kravate, dežnike, police, dežne plašče, telovadne potrebščine itd. kupite najceneje pri »AMERIKANCU«, Ljubljana, Stari trg 10

VIKTOR ŠOBER trgovina s špecer., kolonij in meh. blagom Ljubljana Sv. Jakoba trg št. 4

JAKOB TERČEK pekarija LJUBLJANA, Breg 4

A. Trink & J. Bernik stavbno in pohištveno mizarstvo, Ljubljana, Linhartova ul. 8

Peter Žitnik splošno kleparstvo LJUBLJANA Poljanska cesta 31

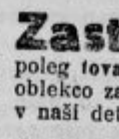
Knjigoveznica K. T. D. zaloga poslovnih knjig Ljubljana Kopitarjeva ulica št. 6

Ilustrov. Slovenec posamerna številka letnika 1925 po 1 Din

Kupujte srečke za Orlovski stadion!

L. MIKUŠ LJUBLJANA, MESTNI TRG 13 izdelovatelj dežnikov Na drobno! Na debelo! Zaloga sprehajalnih palic Stari dežniki se nanovo preoblečejo

Zastoni dobite uro na 15 rubinov ali srebrno cigaretno dozo poleg tovarniških cen, če kupite eno obleko, obleko za otroke, ali posamezne hlače etc. v naši detajlni trgovini na Erjavčevi c. št. 2.

Glejte letake! Glejte letake! Konfekcijska tovarna **FRAN DERENDA & Cie** Ljubljana.

Oznanilo.

Iz konkurzne mase Marije Stermann v Ljutomeru se bo prodajalo dne 13. marca 1926 od 2. uri popoldne dalje v kleti hotela v Ljutomeru LJUTOMERSKO VINO, staro in novo. Plačilo in prevzem vina takoj brez sodov. Posoda se ne izposodi brez primerne kavcije. Ljutomer, dne 2. marca 1926.

Upravitelj konk. mase: Dr. Grossmann.

Dalmatinska VINA

prvovrstna, originalna (črna, opolo, šiller in belo), v večjih količinah. Obrniti se je na: »TEŽACKA SLOGA« — Kuna (Pelješac), Dalmacija. — Vsaka malverzacija in meštarstva prevara zaradi kontrole društva izključena. Tajnik L. Vidoš. Predsednik: Ig. Ostojca.

Tužnim srcem javljamo žalostno vest, da je danes ob pol 13 preminul naš prisrčno ljubljani soprog, oče, ded, brat, stric, tast in svak, gospod

Ernest Cigoj

predmetni učitelj na drž. sred. tehnični šoli v Ljubljani

previden s v. zakramenti. Pogreb predražega pokojnika bo dne 6. t. m. ob pol 4 popoldne iz hiše žalosti, Tobačna ulica št. 19, na pokopališču k Sv. Križu. Predražega pokojnika priporočamo v blag spomin.

Ljubljana, dne 4. marca 1926.

Zalujoče rodbine: CIGOJ, SCHMIEDT, ČERNE.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjemi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.

Brazjavke: Kredit Ljubljana Tel. 40, 457, 549, 805, 806